

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

DE ONTWIKKELING VAN HET OPTIERECHT IN DE GEVALLEN VAN STATENOPVOLGING

N° 1. *De mogelijkheid tot individualisatie van het Volkenrecht bij de nationaliteitswijzigingen die gebeuren naar aanleiding van een Statenopvolging.*

De nationaliteit van een enkeling is zijn hoedanigheid van rechtssubject van een bepaalde staatsorde (1) en naar een vaststaand beginsel van het Volkenrecht is iedere Staat vrij in het bepalen der juridische voorwaarden, die dienen vervuld te worden opdat een persoon zijn nationaliteit zou bezitten (2). Dit principe heeft een zodanige gelding, dat Prof. Maury het als een « constante, juridique » bestempelt (3).

Tijdens de Conferentie voor de Codificatie van het Volkenrecht, die in 1930 plaats greep onder de auspiciën van de Volkenbond, was dit beginsel een der weinige punten waarover de delegaties een accoord bereikten (4). Het Permanente Hof van Internationale Justitie heeft in zijn jurisprudentie deze stelregel tot twee maal toe erkend (5).

De tussenstaatse praktijk kent nochtans toestanden, waarbij een unilaterale bepaling der nationaliteitsrechten onmogelijk wordt en waarin de autonomie der nationale wetgeving niet langer meer in stand blijft. In deze gevallen wordt de nationaliteitswijziging niet bepaald door een nationale wet, maar door een regeling van het Volkenrecht.

Dergelijke gevallen doen zich meestal voor bij een statenopvolging, wanneer een Staat een gedeelte van zijn grondgebied overmaakt aan een andere Staat en deze laatste aldus op zijn beurt het souverainiteitsrecht verwerft over het gecedeerde en over de inwoners. Het verdrag, dat een dergelijke souverainiteitsverschuiving verwerkelijkt, bevat meestal een nationaliteitswijziging, die « ipso jure » uit het verdrag zelf voortspuit. De verandering van nationaliteit, die aldus gebeurt, vloeit op onmiddellijke wijze voort uit de overeenstemmende wilsverklaringen der verdragstaten (6).

Een overzicht van het verdragsrecht wijst er nochtans op, dat niet iedere statenopvolging aldus wordt geregeld. Soms wordt ook bedongen, dat bepaalde voorwaarden van nationaliteitswijziging door een regeling van de nationale wet van een der verdragstaten zullen opgelegd worden. Bij een statenopvolging kun-

nen aldus twee mogelijkheden onderscheiden worden. De nationaliteitswijziging kan steunen op het verdrag, dat een onmiddellijke gelding bezit t.o.v. de inwoners van een gecedeerd grondgebied. In dit geval zijn de personen adressaten van het verdragsrecht. De nationaliteitswijziging kan ook slechts op middellijke wijze op het verdrag steunen en ondergeschikt worden gemaakt aan een nationale wet. In deze laatste hypothese zijn de inwoners van het gecedeerde gebied adressaten der nationale wetgeving.

De tussenstaatse praktijk vertoont in dit opzicht nog een andere modaliteit. De nationaliteitswijziging wordt soms en collectief en individueel toegekend. Door de souverainiteitsverschuiving op een grondgebied verandert collectief de nationaliteit van de inwoners, doch door de optierechten zijn individuele afwijkingen mogelijk. Juist door deze laatste soort regelingen ontstaat een kans op individualisatie van een verdragsrecht. Indien inderdaad een verdrag onmiddellijke gelding heeft t.o.v. de inwoners van een gecedeerd gebied en tevens een optierecht bevat, staat men voor een regel uit het Volkenrecht, die een enkeling als adresaat heeft en die hem een bepaald subjectief recht toekent.

Zoals wij reeds hebben aangeduid, wordt niet bij iedere Statenopvolging een dergelijke oplossing aange troffen. De verdragspraktijk vertoont in dit opzicht een duidelijke casuïstiek. Het gevolg daarvan is echter, dat een historisch en vergelijkend overzicht ons de mogelijkheid biedt de ontwikkelingsgang van deze individualisaties vast te stellen en ons kan toelaten een bepaalde tendenz in de evolutie van het Volkenrecht waar te nemen.

N° 2. *De verdragspraktijk tot aan het Congres van Wenen.*

Volgens Jellinek was in de Oudheid de gedachte nog niet doorgedrongen aan de bevolking van een geannexeerd gebied het staatsburgerschap van de overwinnaar toe te kennen. De overwonnen bevolking werd tot slavernij gebracht of werd in massa verplaatst. In Griekenland werd een soort vassaliteit geschapen (7). Volgens Weiss heeft men te Rome verschillende gedragslijnen gevolgd. Oorspronkelijk wer-

den de overwonnen bevolkingen geassimileerd en Weiss citeert als voorbeeld de Sabijnen. Later heeft men het gevaarlijk geacht de talrijke overwonnen volken gelijk te stellen met de Romeinse burgers. Het is pas de Constitutie van Caracalla, die aan alle rechts-subjecten het « plenum jus civitatis » toekent (8).

Met de feodaliteit heeft een andere zienswijze ingang gevonden. Men beschouwt de onderdanen van een vorst als verbonden aan de bodem, waarop zij gevestigd zijn. Deze regeling, die van feodale oorsprong is, schijnt de herkomst uit te maken van de norm van het Volkenrecht volgens dewelke de nationaliteit van de inwoners van een gecedeerd gebied automatisch verandert in een geval van statenopvolging.

Bij Pothier vindt men duidelijk de omschrijving van dit beginsel. « Lorsqu'une province, écrit-il, est réunie à la couronne, ses habitants doivent être regardés comme naturels français, soit qu'ils soient nés avant ou après la réunion » (9).

De gevallen van individualisatie, die wij zo even hebben omschreven, hebben zich echter pas ontwikkeld door de godsdienstoorlogen. De collectieve nationaliteitswijziging krijgt om godsdienstige redenen een uitzondering en sedert de 17de eeuw komen in het verdragsrecht clausules voor, die aan de inwoners der gecedeerde gebieden een optie- en een emigratierecht toekennen. Zij vestigen telkens voor de enkelingen een recht op het vrij uitwijken, waardoor « ipso jure » de vroegere nationaliteit bewaard wordt (10). Door het feit, dat de optie der nationaliteit niet « expressis verbis » in de verdragsbepaling voorkomt, maar automatisch in het emigratierecht begrepen is, wordt deze clausule ook dikwijls als een stilzwijgende optie-clausule betiteld (11).

Dergelijke bepalingen komen in een zeker aantal verdragen voor. De internationale overeenkomst, waarin dit beding voor het eerst werd opgenomen, is het Verdrag van Arras van 1640. Het komt o.m. ook voor in artikel 17 van de Vrede van Rijswijk van 20 October 1697, in artikel 14 van de Vrede van Utrecht van 11 April 1713, in artikel 10 van het Verdrag van Hubertusburg van 15 Februari 1763 en in artikel 16 van het Verdrag van Kutschuck-Kaynardgi van 10 Juli 1774.

De internationaal-rechtelijke techniek van deze bepalingen dient echter van naderbij te worden beschouwd om de onmiddellijke gelding der verdragsregelen tegenover de enkelingen te kunnen nagaan.

In artikel 17 van de Vrede van Rijswijk wordt bepaald, dat alle enkelingen van het gecedeerde gebied het recht hebben uit te wijken binnen het jaar van het van kracht worden van het Verdrag en dat zij hun roerende goederen met zich mogen nemen (12).

Een dergelijk beding bevat naar onze mening twee aanduidingen van het feit, dat de enkelingen hier als adressaten van de volkenrechtelijke norm worden genomen. De verdragstaten hebben bij het formuleren van het emigratierecht de voorwaarde niet gesteld, dat de uitoefening van dit recht ondergeschikt zou zijn aan een nationale wetbepaling. Tevens moet worden opgemerkt, dat het emigratierecht ontstaat bij het van kracht worden van het verdrag en niet op een later tijdstip, wanneer een nationale wet de uitvoeringsmodaliteiten zou hebben geregeld. Het behoud van het verworven recht op hun roerende goederen ontstaat trouwens op hetzelfde moment.

De ontleding van het Verdrag van Utrecht doet niet alleen besluiten tot het bestaan van een bepaling, waarvoor dezelfde interpretatie kan worden aangenomen, maar laat nog een derde argument naar voor komen. In de verdragstekst wordt inderdaad een onderscheid gemaakt tussen rechten, die een onmiddel-

lijke gelding zullen hebben t.o.v. de enkelingen en rechten, waarvoor een voorafgaandelijke tussenkomst van de nationale wetgever noodzakelijk is. In het artikel 14 voorziet men een emigratierecht voor de inwoners van de gebieden, die worden afgestaan. Zij zullen tevens hun rechten bewaren op hun roerende goederen. De inwoners, die echter niet uitwijken zullen volgens dezelfde clausule een recht van vrijheid van godsdienst genieten, doch voor de uitoefening van dit recht zullen zij onderworpen worden aan de wetgeving van de Staat, die het gebied heeft verworven.

Uit een brief, die door Lodewijk XIV werd geschreven op 7 Maart 1713 en die gericht was aan de delegatie, die belast was met het voeren der diplomatieke onderhandelingen over het verdrag, blijkt, dat het emigratierecht, dat in artikel 14 werd toegekend, wel degelijk beschouwd werd als een recht, dat onmiddellijk aan de enkelingen werd verleend, daar de Franse vorst schrijft, dat het een natuurlijk individueel recht is, dat door de Conventie moet verleend worden (13).

Het artikel 4 van het Vredesverdrag van Parijs van 10 Februari 1763 bevat een analoge regeling. In het eerste gedeelte van het artikel wordt bedongen, dat de onderdanen die de Britse nationaliteit in Canada zullen verwerven, hun godsdienstvrijheid zullen bewaren binnen de voorwaarden, die gesteld worden door de Engelse wet. Deze personen zullen echter ook mogen uitwijken en volgens het tweede gedeelte van het artikel is er voor de uitwijking geen tussenkomst van de Engelse wet voorzien en vangt de termijn, binnen dewelke men mag emigreren, aan vanaf het ogenblik van de uitwisseling der bekrachtigings-oorkonden (14).

Door het artikel 16 van het Vredesverdrag van Kutschuck-Kaynardgi, dat op 10 Juli 1774 werd afgesloten tussen Rusland en Turkije, bevat de wetgeving van eenzelfde rechtsregel. De tekst van dit artikel bevat een gehele reeks verworven rechten, die door de Turkse Staat zullen moeten geëerbiedigd worden t.o.v. de religieuze minderheden, die gevestigd zijn in de gecedeerde gebieden. De personen, die tot een andere dan de officiële godsdienst van Turkije behoren zullen een amnestie verwerven voor alle daden gesteld tijdens de vijandelijkheden. Zij zullen een godsdienstvrijheid genieten en de priesters van hun geloof dienen behandeld te worden met de eerbied, die verschuldigd is aan hun rang. Zij behouden al hun verworven rechten op hun onroerende en roerende goederen. De uitoefening van deze rechten werd eveneens ondergeschikt verklaard aan de Turkse wetgever. De verdragstekst vermeldt, dat Rusland een recht zal hebben om het naleven van deze verdragsbepalingen door de Turkse wetgever na te gaan en gebeurlijk een diplomatieke interventie te doen bij de Turkse regering.

Het interventierecht, dat hier door de verdragsbepaling aan Rusland werd toegekend in het voordeel der religieuze minderheidsgroepen, bewijst dat deze rechten bij middel van de Turkse wetgeving werden verleend, daar een dergelijke diplomatieke interventie vanwege een vreemde mogendheid slechts plaats grijpt voor binnenlandse aangelegenheden.

Naast deze verworven rechten wordt door het verdrag ook een emigratierecht toegestaan, waarvoor geen ondergeschiktheid aan de nationale wetgeving bedongen werd en dat mag uitgeoefend worden vanaf het van kracht worden van het verdrag (15).

In artikel 10 van het Verdrag van Hubertusburg, dat op 15 Februari 1763 werd afgesloten tussen Oostenrijk en Pruisen en in artikel 5 van het Verdrag van Bucarest, dat op 28 Mei 1812 tot stand kwam tussen Rusland en Turkije, werden telkens gelijkaardige emigratiebepalingen aangenomen (16).

Het overzicht van het verdragsrecht van deze periode laat toe tot een eenvormigheid te besluiten voor wat de praktijk der emigratie en nationaliteitsoptie betreft. Het optierecht wordt telkens toegekend bij middel van een emigratierecht, waarvoor geen tussenkomst van de wetgever van een der verdragstaten bedongen wordt en dit recht ontstaat telkens voor de enkeling bij het van kracht worden der internationale overeenkomst. Slechts de verworven rechten en het recht op godsdienstvrijheid worden ondergeschikt gemaakt aan de wetgeving van de Staat, die zijn soevereiniteit op het gecedeerde gebied heeft gevestigd.

N° 3. Van het Congres van Wenen tot het Verdrag van Versailles.

Bij de overeenkomst, die te Wenen in 1815 werd aangegaan, vinden wij een belangrijke uitzondering op de regel der verdragspraktijk, die zich tot dan toe op eenvormige wijze voordeed. De Akte van 9 Juni 1815 bevat in artikel 20 de beschikking, dat de Koning van Pruisen er in toestemt, dat voor alle gebieden, die Pruisen verwerft, de private belangen der inwoners op een liberale wijze zullen geregeld worden. De inwoners zullen vrij zijn te emigreren, doch de emigratie zal slechts mogen plaats grijpen indien de inwoners der gecedeerde gebieden voldoen aan de formaliteiten, die door de Pruisische wet worden voorgeschreven (16).

De betekenis van deze clause is volkomen duidelijk. In tegenstelling met de vroegere praktijk, wordt hier uitdrukkelijk bedongen, dat de emigratie zal mogelijk zijn nadat de nationale wetgeving van de verdragstaat is tussengekomen. De verdragsbepaling vermeldt niet meer, dat het recht op uitwijken ontstaat met het van kracht worden van het verdrag.

In het midden der 19de eeuw vindt ook nog een andere regeling ingang in de tussenstaatse praktijk. De emigratieclause wordt vervangen door het uitdrukkelijke beding van een optie, zodat het optierecht niet meer te beschouwen is als een recht, dat « ipso jure » voortvloeit uit de emigratie. Het is echter van belang op te merken, dat het optierecht meestal nog rechtstreeks door het verdrag ontstaat en geen bemiddeling der nationale wetgeving wordt voorzien. Het optierecht mag uitgeoefend worden bij het van kracht worden van het verdrag. De voorbeelden, die wij van een dergelijke regeling aantreffen, zijn gelegen in het artikel 12 van het Vredesverdrag van Zürich van 10 November 1859, artikel 5 van het verdrag, dat op 24 Maart 1860 ondertekend werd tussen Frankrijk en Sardinië, artikel 14 van het Oostenrijks-Italiaanse Vredesverdrag van 3 October 1866, en het verdrag, dat tot stand kwam tussen Monaco en Frankrijk op 2 Februari 1861 (17).

Belangrijk voor ons onderwerp is de controverse, die zich heeft voorgedaan over de interpretatie van artikel 2 van het Frans-Duits Vredesverdrag van 10 Mei 1871. Volgens de tekst mogen de Fransen, die afkomstig zijn uit en hun woonplaats hebben in de gecedeerde gebieden, tot 1 October 1872 een verklaring afleggen voor het behoud van de Franse nationaliteit. Indien zij voor Frankrijk geopteerd hebben, zijn zij echter verplicht naar het Franse grondgebied uit te wijken.

Bij de onderhandelingen was evenwel niet duidelijk bepaald geworden welke personen van dit recht gebruik mochten maken en dit gaf aanleiding tot een belangrijke divergentie in de praktijk der twee verdragstaten. Volgens de Franse opvatting was het mogelijk, dat de gehuwde vrouw en de minderjarige een andere nationaliteit hadden dan de vader en moest hen een recht van optie worden toegekend. Naar de Duitse wet

van 16 April 1871 volgde de gehuwde vrouw en de minderjarige de nationaliteit van de vader. Langs Franse zijde was de nationaliteit van de gehuwde vrouw aldus betwistbaar, indien zijzelf geen optie had gedaan en dezelfde houding werd aangenomen tegenover de minderjarigen, die bij het bereiken van hun meerderjarigheid niet voor Frankrijk zouden opteren. Het Duitse standpunt bleek duidelijk uit de verordening van 16 Maart 1872, waarbij geen optie werd toegekend noch aan de gehuwde vrouw noch aan de minderjarigen (18).

Het is duidelijk, dat men hier te doen heeft met een geval, waarbij de regeling der optierechten gebeurt door tussenkomst van de nationale wetgeving van de Staat, die het gecedeerde gebied in zijn eigen rechtsgebied heeft opgenomen. In werkelijkheid betekent het voornoemde artikel 2 een lacune en hebben de verdragstaten bij de diplomatieke onderhandelingen geen overeenkomst afgesloten over de concrete verrechtelijking der optie. Bij gebrek aan een nauwkeudrige verdragsregeling, zijn de verdragstaten in disergie gekomen en heeft de nationale wet van de overwinnaar de overhand gekregen.

In deze periode vinden wij echter ook nog voorbeelden van de clause, waarbij geen tussenkomst wordt bedongen van de nationale wetgeving voor de optierechten en de emigratierechten, die door het verdrag worden verleend. In dit verband kunnen wij melding maken van artikel 7 van het Grieks-Turks vredesverdrag van 4 December 1897, artikel 4 der Grieks-Turkse Overeenkomst van 14 November 1913, artikel 10 van het Japans-Russisch Verdrag van 5 September 1905 en artikel 5 van het Japans-Chinees Vredesverdrag van 17 April 1895 (19).

Het tijdperk, dat ingaat met het Congres van Wenen en eindigt aan de vooravond van de Eerste Wereldoorlog, kenmerkt zich aldus door twee duidelijke verschillen met de verdragspraktijk, die voorafgaat.

De stilzwijgende optieclause is vervangen geworden door de uitdrukkelijke optiebepaling. Het optierecht en het emigratierecht worden afzonderlijk in de teksten geformuleerd. Ten tweede is de eenvormigheid der clauses, die wij in de vroegere periode menen te mogen vaststellen, niet meer in stand gebleven. Naast de overeenkomsten, waarbij de nationaliteitsoptie rechtstreeks door het verdrag wordt verleend aan de belanghebbenden, komen ook gevallen voor, waardoor de optie wordt toegekend bij middel van een nationale wetbepaling.

N° 4. Van het Verdrag van Versailles tot heden.

Door de vredesonderhandelingen, die volgden op de eerste wereldoorlog, grepen tal van soevereiniteitsverschuivingen plaats.

Voor België werden de regelingen in zake o.m. getroffen op basis van artikel 37 van het Verdrag van Versailles. Op grond van deze verdragstekst zullen de Duitse onderdanen, die hun woonplaats hebben in het geannexeerde gebied, gedurende een termijn van twee jaar, te rekenen vanaf de definitieve soevereiniteitsoverdracht, en die meer dan achttien jaar oud zijn, de mogelijkheid hebben voor de Duitse nationaliteit te opteren. De optie van de man brengt de nationaliteitsverandering met zich van de gehuwde vrouw en deze van de kinderen, die nog niet de in het verdrag bepaalde leeftijd hebben bereikt. De personen, die voor de Duitse nationaliteit geopteerd hebben, moeten binnen de twaalf maanden, volgend op de optie, hun woonplaats overbrengen naar het Duitse grondgebied.

In de doctrine heerst eenstemmigheid over het feit,

dat de verdragsbepaling een rechtstreekse uitwerking heeft voor de betrokken enkelingen (20).

Het moment der soevereiniteitswijziging is ook het ogenblik der nationaliteitsverandering. Er dient nochtans gewezen te worden op het feit, dat de nationale Belgische wet voor sommige inwoners de nationaliteitsrechten zal bepalen. De bevoegdheid van de Belgische wetgever werd door artikel 36 van het Verdrag van Versailles zelf voorzien. « Les ressortissants allemands, zo luidt de tekst van dit artikel, établis sur ces territoires postérieurement au 1er août 1914, ne pourront acquérir la nationalité belge qu'avec une autorisation du Gouvernement belge » (21). Door de artikelen 7 en 8 van de wet van 4 Augustus 1926 worden daartoe de nodige rechtsregelingen getroffen (22) en door de wet van 25 October 1919 wordt de toekenning der Belgische nationaliteit bepaald voor personen, die op het geannexeerde grondgebied geboren zijn of hun afstammelingen op voorwaarde, dat zij van voor 1 Augustus 1914 in België verblijven (23).

In de verdragsregelingen, die betrekking hebben op Tsjecho-Slowakije, vinden wij analoge beschikkingen. Volgens artikel 84 van het Verdrag van Versailles zal de Tsjecho-Slowaakse nationaliteit van rechtswege verworven worden door de Duitse onderdanen, die hun woonplaats hebben op de geannexeerde gebieden. Naar artikel 85 hebben zij echter binnen de termijn van twee jaar, te rekenen vanaf het van kracht worden van het verdrag, een optierecht voor de Duitse nationaliteit. De optie van de man bepaalt ook de nationaliteit der gehuwde vrouw en van de kinderen, die niet ouder zijn dan achttien jaar. De emigratieverplichting is eveneens op een gelijkaardige manier geregeld als voor België.

Door het feit, dat Tsjecho-Slowakije een nieuwe staat was, werd door de verdragsregeling ook een uitgebreide bevoegdheid voorzien voor de nationale wetgever. De Tsjecho-Slowaakse nationaliteitswet mocht van toepassing worden gemaakt voor personen, die van Tsjecho-Slowaakse afstamming waren, die de Duitse nationaliteit hadden, maar die op het grondgebied van een derde Staat verbleven. Zij mochten op grond van de Tsjecho-Slowaakse wet de Tsjecho-Slowaakse nationaliteit aanvragen op voorwaarde dat zij nog niet de nationaliteit van deze derde mogendheid hadden verworven (24).

In de artikelen 44 en 45 van het Verdrag van Neuilly van 27 November 1919 worden ook gelijkaardige regelingen getroffen als voor België. De inwoners der vroegere Bulgaarse gebieden, die door Griekenland geannexerd worden, zullen de Griekse nationaliteit verwerven bij de soevereiniteitsoverdracht, indien zij vóór 1 Januari 1913 hun woonplaats op deze gebieden gevestigd hadden. Er wordt hun eveneens een optierecht toegekend. De personen, die na de gestelde datum hun woonplaats op deze gebieden gevestigd hadden, verwerven slechts de Griekse nationaliteit in overeenstemming met de Griekse nationale wet (25).

De nationaliteitswijzigingen, die dienden geregeld te worden voor de gebieden der Oostenrijks-Hongaarse monarchie, deden bijzondere moeilijkheden opreizen. Op 28 October 1918 werd de Republiek Tsjecho-Slowakije uitgeroepen; op 29 October 1918 greep de proclamatie plaats van het ontstaan der nieuwe Joegoslavische Staat en op 30 October 1918 werd door de nationale vergadering de Constitutieve Akte gestemd voor de nieuwe Oostenrijkse Staat.

Volkenrechtelijk stond men voor een « dismembratio ». Artikel 16 der Constitutieve Akte bepaalde echter dat de nationaliteit van de nieuwe Oostenrijkse

Staat verleend werd naar het « heimatrecht » van het vroegere Oostenrijk. Daardoor kregen « ipso jure » tal van personen een dubbele nationaliteit, omdat zij inmiddels de nationaliteit van een der nieuwe Staten hadden verworven en tevens door deze wetsbepaling de nationaliteit van Oostenrijk hadden verkregen.

In overeenstemming met de traditionele opvattingen der Oostenrijkse wetgeving werd tijdens de diplomatieke onderhandelingen door de Oostenrijkse delegatie aangedrongen op het aanvaarden van het « heimatrecht » als het criterium voor de nationaliteitsregelingen en tenslotte heeft dit standpunt gezegevierd. Het artikel 64 van het Verdrag van Saint-Germain bepaalt dan ook, dat als Oostenrijkers zullen beschouwd worden al de personen, die volgens de Oostenrijkse wet het « heimatrecht » hebben op het Oostenrijkse grondgebied, op voorwaarde dat zij niet de nationaliteit hebben van een andere staat. Ook voor het optierecht wordt het « heimatrecht » als criterium genomen en het wordt toegekend aan personen van meer dan achttien jaar, die gedurende één jaar, te rekenen vanaf het van kracht worden van het verdrag, zullen mogen opteren voor de nationaliteit van de Staat, waarvan zij voordien het « heimatrecht » bezaten (artikel 78) (26).

Met een dergelijk systeem is de gelding der nationale wet duidelijk. In werkelijkheid bevat het verdrag een verwijzing naar de nationale wetgeving, daar het « heimatrecht », zoals het geregeld is in de Oostenrijkse wetgeving, als criterium voor de nationaliteitswijzigingen wordt genomen. Het zijn aldus de nationale wetsbeschikkingen, die de voorwaarden der optierechten stellen.

Voor de aanhechting van Elzas-Lotharingen werden volgende regelingen getroffen. In een daartoe opgestelde bijlage van het vredesverdrag werd bepaald, dat alle personen, die de Franse nationaliteit verloren hadden in 1871, terug beschouwd werden als Franse onderdanen. Dezelfde regeling gold voor hun afstammelingen langs vaderlijke zijde. Personen, die op het gecedeerde gebied geboren waren, werden eveneens beschouwd als zijnde van Franse nationaliteit. Binnen de twee jaar van het van kracht worden van het verdrag moegen bepaalde personen, mits toestemming der Franse regering, de Franse nationaliteit bekomen. Tot deze categorie personen behoren zij, die langs vaderlijke of moederlijke zijnde afstammen van een persoon, die de Franse nationaliteit had; vreemdelingen, die op dit grondgebied gevestigd waren vóór 3 Augustus 1914; Duitsers, die hun woonplaats op dit gebied hebben van vóór 15 Juli 1870 of hun afstammelingen; Duitsers, die op dit gebied geboren waren of er hun woonplaats gevestigd hadden en in een geallieerd leger dienst hadden gedaan; personen, die op dit gebied geboren waren vóór 10 Mei 1871 uit vreemde ouders, evenals de afstammelingen van deze personen (27).

Dit overzicht der internationaal-rechtelijke techniek der vredesverdragen, die volgen op de Eerste Wereldoorlog, wijst opnieuw op een verandering der verdragspraktijk t.o.v. de periode, die aan dit tijdperk voorafgaat. Soms wordt de optie volledig ondergeschikt gemaakt aan de nationale wet, soms steunt zij rechtstreeks op de verdragsbepaling, maar ook nog in deze gevallen zijn in de verdragstekst telkens bepaalde categorieën van personen aangeduid wier nationaliteitsverandering volkomen naar de beschikkingen van de nationale wetgever zullen geregeld worden. Zelfs in de gevallen waarbij een onmiddellijke gelding van de verdragsregel tegenover de enkelingen is voorzien, worden telkens uitzonderingen ingelast, die de natio-

nale wetgever zijn regelende bevoegdheid laten her-nemen. Het verdragsrecht van na de Eerste Wereldoorlog vertoont een tendenz naar de middellijke gelding der verdragsregelen ten aanzien van de enkelingen, die door een statenopvolging aan een nationaliteitswijziging worden onderworpen.

Het onderzoek van meer recente gevallen komt naar onze mening deze ontwikkelingsgang nog bevestigen.

Bij de afstand van het Sudetengebied, door de Duits-Tsjecho-Slowaakse overeenkomst van 20 November 1938, werd voorzien, dat personen, die niet van Duitse oorsprong waren, tot 30 Juni 1939 konden opteren voor de Tsjecho-Slowaakse nationaliteit, doch de Duitse wetgeving bepaalde welke personen als dusdanig juridisch te beschouwen waren (28).

In het vredesverdrag met Italië van 10 Februari 1947 wordt naar de bepalingen van artikel 19 vooropgesteld, dat de Italiaanse onderdanen, die op 10 Juni 1940 hun woonplaats hadden in het gecedeerde gebied, onderdanen zullen worden van de annexerende Staat, doch in de tekst wordt er aan toegevoegd: «... conformément à la législation que l'Etat successeur promulguera à cet effet dans les trois mois qui suivront l'entrée en vigueur du présent traité». Ook de regelingen der optie werden aan de nationale wetgever toevertrouwd. Artikel 19, 2° bepaalt immers: «Le Gouvernement de l'Etat auquel le territoire est cédé, prendra dans les trois mois suivant l'entrée en vigueur du traité les mesures législatives appropriées pour donner à toutes les personnes mentionnées au 1° et qui sont âgées de plus de dix-huit ans... dont la langue usuelle est l'italien, le droit d'opter pour la nationalité italienne, dans le délai d'un an à partir de la mise en vigueur du traité...» (29).

Uit deze gegevens blijkt onbetwistbaar, dat de nationaliteitswijziging t.a.v. de enkelingen gebeurt door de nationale wet. De Franse nationaliteit wordt in werkelijkheid verworven door de wet van 13 December 1947 en de optie geschiedt op haar beurt als toepassing van deze wet, ofschoon een retroactieve uitwerking tot op de datum van het van kracht worden van het verdrag wordt toegekend (30).

Uit het overzicht van het recente verdragsrecht kan aldus naar onze mening worden afgeleid, dat de tendenz, waarbij de nationaliteitswijziging en het optierecht bij middel van de nationale wet worden verleend de overhand heeft verkregen. Het is onbetwistbaar, dat de internationale overeenkomst aan de basis ligt van de nationale wet, die betreffende een dergelijke regeling der nationaliteit wordt uitgevaardigd. De verdragstaat is bij het uitvaardigen van deze wet juridisch gebonden door het verdrag, dat hij bekrachtigd heeft. Aan de grondslag der optie ligt nog steeds de gedachte van de individuele vrijheid, die de keus van de enkeling toelaat ten aanzien van zijn nationaliteit bij statenopvolging, doch de verdragstechniek is in een richting geëvolueerd, die bij middel van een verwijzing naar de nationale wet de enkeling in de juridische toestand plaatst van adreessaat der nationale wetgeving.

In de drie treden, die wij in het verloop der optierechten in de verdragen van statenopvolging menen te mogen vaststellen, ligt naar ons oordeel een tendenz besloten, die de nationaliteitskeus van de enkeling tot zuiver object van een verdragsregeling laat worden, door de uitwerking van de volkenrechtelijke norm ten opzichte van het individu middelijk te maken.

Dr E. VAN BOGAERT.

(1) J. P. A. François, Handboek van het Volkenrecht, Zwolle, 1949, d. I, p. 460.

(2) E. Arnold, Der Staatsangehörigkeitswechsel infolge der deutschen Gebietserwerbungen in böhmisch-mährischen Raum, Diss., Hamburg, 1939, p. 99.

H. Jellinek, Der automatische Erwerb und Verlust der Staatsangehörigkeit durch völkerrechtliche Vorgänge, zugleich ein Beitrag zur Lehre der Staatensukzession, Berlin, 1951, p. I.

(3) J. Maury, V° Nationalité, Répertoire de Droit International, A. de Lapradelle et J. P. Niboyet, Paris, 1931, d. IX, p. 258, n° 26.

(4) J. Maury, op. cit., p. 258, n° 26.

(5) Advies betreffende de nationaliteitsdecreten in Tunis en Marocco, Publications de la Cour, serie B, n° 4, p. 24; interpretatie van het Minderheidsverdrag van 28 Juni 1919 tussen Polen en de Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden, Publications de la Cour, serie B, n° 7, p. 16.

(6) H. Jellinek, op. cit., p. 3.

(8) A. Weiss, Traité théorique et pratique du droit international privé, Paris, 1907, d. I, p. 607-608.

(9) Traité des personnes, d. I, tit. II, sect. I, gecit. door Weiss, op. cit., p. 609.

(10) E. Stoerk, Option und Plebiscit bei Eroberungen und Gebietscessionen, Leipzig, 1879, p. 94.

(11) H. Jellinek, op. cit., p. 13.

(12) Tekstuitgave, K. Strupp, Documents pour servir à l'histoire du droit des gens, Berlin, 1923, d. I, p. 24-25.

(13) H. Vast, Les grands traités du règne de Louis XIV, Paris, 1899, d. III, p. 81-82, in nota.

(14) Tekstuitgave: K. Strupp, op. cit., d. I, p. 64.

(15) Tekstuitgave: K. Strupp, op. cit., d. I, p. 71, 221-222.

(16) id., d. I, p. 169.

(17) Zie voor de tekst der achtereenvolgende verdragen: K. Strupp, op. cit., d. I, p. 382-383; K. Strupp, op. cit., d. I, p. 385, A. Weiss, op. cit., d. I, p. 619, Journal de droit international privé et de la jurisprudence comparée, Clunet, d. 24, 1897, p. 559; K. Strupp, op. cit., d. I, p. 387; A. Weiss, op. cit., d. I, p. 631.

(18) A. Weiss, op. cit., d. I, p. 634 e.v.; J. Valéry, Manuel de droit international privé, Paris, 1914, p. 264-266; A. Rolin, Printemps du droit international privé, Paris, 1897, d. I, p. 613-614.

(19) Tekst der opeenvolgende verdragen: K. Strupp, op. cit., d. II, p. 19; K. Strupp, op. cit., d. II, p. 101; id., d. II, p. 253-255; id., d. II, p. 239.

(20) C. A. Colliard, Droit international et histoire diplomatique, Paris, 1950, p. 446; Poulet, Manuel, de droit international privé belge, Bruxelles, Gand, 1947, p. 128 in nota; J. Nisot, La nationalité des habitants des cercles d'Eupen et Malmédy d'après le Traité de Versailles, Revue de droit international Clunet, 1921, d. 48, p. 833 e.v.

(21) Poulet, op. cit., p. 128.

(22) Staatsblad, 9-10 Augustus 1926, Poulet, op. cit., p. 128-129.

(23) L. Cornil, commentaar op arrest van Verbreking van 3 Mei 1937, La Belgique Judiciaire, 1937, col. 464-465; Staatsblad 2-4 November 1919.

(24) K. Strupp, op. cit., d. III, p. 239-240.

(25) C. A. Colliard, op. cit., p. 496.

(26) J. L. Kunz, Nationalité en Autriche, Répertoire de droit international, A. de Lapradelle et J. P. Niboyet, Paris, 1931, d. IX, p. 530 e.v.

(27) K. Strupp, op. cit., d. 4, vol. I, p. 233-234.

(28) E. Arnold, Der Staatsangehörigkeitswechsel infolge der deutschen Gebietserwerbungen in böhmischen-mährischen Raum, Diss. Hamburg 1939, p. 44.

(29) Tekstuitgave: Journal du droit international, E. Clunet, 1946-1949, p. 291.

(30) E. Szlechter, Le statut juridique des habitants des territoires réunies à la France par le Traité de Paris du 10 février 1947, Revue générale du droit international public, 1949, d. 20, p. 341-358, op. cit., p. 350.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 23 October 1952.

Eerste-Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-verslaggever : M. Piret.

Eerste advocaat-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Pacht. — Verpachting door verscheidene eigenaren gezamenlijk van verschillende hun onderscheidenlijk toebehorende percelen. — Geen recht van één of enkele hunner om de pacht door opzegging te doen eindigen.

Verpachting van verschillende percelen, die aan verschillende eigenaren toebehoren, door alle eigenaren gezamenlijk, omdat de onderscheiden percelen niet afzonderlijk voor een lonende bebouwing vatbaar waren.

De passieve ondeelbaarheid van de verbintenis van de verpachters om aan de pachter het genot van de goederen te verschaffen sluit niet in, dat ieder of enkele van hen het recht zouden hebben om aan de gesloten pachtovereenkomst een einde te maken.

Devahive en consorten t/ Mathieu-Lacasse.

Gelet op het bestreden vonnis, dd. 16 Juni 1950 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Marche-en-Famenne, rechtdoende in hoger beroep;

Over het enig middel : schending van de artikelen 1101, 1102, 1217, 1218, 1222, 1223, 1224, 1709, 1730 tot 1738 van het Burgerlijk Wetboek, van de artikelen 6, 7 en 8 van de wet van 7 Maart 1929, overgenomen van de artikelen 1774, 1775 en 1776 van het Burgerlijk Wetboek, 97 van de Grondwet, doordat het bestreden vonnis, ofschoon het erkent « dat de verpachters, eigenaars van verscheidene percelen, door de litigieuze hoeve in 1939 te verpachten, een ondeelbare verbintenis hebben aangegaan », desniettemin beslist dat de verpachters gezamenlijk dienen op te treden om op geldige wijze de opzegging te betekenen aan de pachters en diensgevolge het vonnis a quo te niet doet, waarbij geldig verklaard werd de opzegging aan verweerders in cassatie gedaan door slechts drie van de vijf aanleggers in cassatie, terwijl de ondeelbaarheid van de verplichting om het genot van de zaak te leveren noodzakelijk de ontsplitsbaarheid impliceert van het daarmede gepaard gaande recht van ieder der verpachters de teruggave van de volledige zaak te eisen op de bij overeenkomst of bij de wet vastgestelde termijn van de verpachting, en terwijl bijgevolg, vermits zij zich niet tot hun aandeel alleen kan beperken, de opzegging betekend aan verweerders door drie der aanleggers om de wettelijke termijn van twee jaar te doen ingaan, waardoor de verpachting ten einde moest lopen, en om zo de teruggave van de hoeve te bekomen, zich noodzakelijk over de gehele zaak uitstrekt en even zo goed ondeelbaar is als de verplichting zelf; doordat het bestreden vonnis door te laten gelden dat « de ondeelbaarheid der verplichting (van aanleggers in cassatie), belet dat iedereen voor zijn eigen aandeel opzegging zou geven », zonder echter te erkennen dat de door drie hunner betekende opzegging de door deze ondeelbaarheid zelf geleverde uitgebreid-

heid en doeltreffendheid heeft, de in het middel aangehaalde wetsbepalingen geschonden heeft :

Overwegende dat, naar het bestreden vonnis vaststelt, de gebroeders Auguste, Joseph, Jules en Emile Devahive bij een zelfde in 1939 verleden akte verscheidene percelen grond met gebouwen, welke onderscheiden aan hen toebehoorden, aan verweerders in pacht hebben gegeven;

Overwegende dat, waar hij de bepalingen van de pachtakte ontleedt, de rechter over de grond erop wijst dat de verpachters zich ondeelbaar ertoe hadden verbonden aan de pachters het genot te verschaffen van het geheel der percelen, welke afzonderlijk niet voor een lonende bebouwing vatbaar waren;

Overwegende dat ingevolge het overlijden van Auguste Devahive in 1944 de te zijnen opzichte uit de pacht van 1939 voortvloeiende rechten en verbintenissen overgegaan zijn op de erfgenamen van voornoemde Auguste Devahive, die niet dezelfde personen waren als de andere ondertekenaars van de pachtakte van 1939;

Overwegende dat op 16 September 1947 drie der eigenaars van de in pacht gegeven percelen aan verweerder in cassatie een opzegging hebben doen betekenen ten einde de exploitatie van de goederen over te dragen aan een lid van hun familie;

Overwegende dat het bestreden vonnis beslist dat de alzo betekende opzegging niet geldig is, aangezien zodanige opzegging van alle verpachters behoort uit te gaan om haar uitwerking te hebben;

Overwegende volgens de stelling der voorziening, dat de ondeelbaarheid van de verbintenis van de verpachters om het genot der verpachte goederen te leveren, als noodzakelijk corollarium zou hebben het recht van elke der verpachters om individueel een einde te maken aan de verpachting, mits de bij de wet gestelde termijn wordt in acht genomen;

Overwegende dat geen van de in het middel aangehaalde wetteksten bepaalt, dat met de ondeelbaarheid van de verbintenis der verpachters noodzakelijk dient gepaard te gaan het recht van elk hunner om de gesloten overeenkomst te verbreken;

Dat de onder de verpachters geschapen passieve ondeelbaarheid, ten aanzien van hun verbintenis om het genot van de goederen te verschaffen niet impliceert, dat elk of verscheidenen onder hen het recht zouden hebben om aan de gesloten overeenkomst een einde te maken;

Dat de rechter over de grond er niet op wijst dat de verpachters elkander onderling volmacht zouden hebben verleend om aan bedoelde verpachting een einde te maken, noch overigens dat de verpachters, die de opzegging betekend hebben, als gevolmachtigden der anderen zouden gehandeld hebben;

Overwegende dat het middel dus niet kan worden aangenomen;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanleggers tot de kosten en tot een vergoeding van 150 frank jegens verweerders.

NOOT : Verg. in dezelfde zin o.a. Verbreking, 17 Mei 1951, R.W. 1951/52, 71.

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 13 October 1952.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-verslaggever : M. Van Beirs.

Advocaat-generaal : M. Janssens de Bisthoven.

Strafvordering. — Veldwachters. — In hoever zijn deze officier van gerechtelijke politie?

Met een openbare dienst belaste personen hebben slechts dan de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, als een wetsbepaling hun die hoedanigheid uitdrukkelijk toekent.

De wet beschouwt de veldwachters alleen als officieren van gerechtelijke politie in de mate, waarin zij krachtens art. 16 Sv., elk op het grondgebied, waarover hij beëdigd is, belast zijn met het opsporen van wanbedrijven en politie-overtredingen tegen land- en boseigendommen, daaronder begrepen jacht- en visvangst delicten (art. 67 Landelijk Wetboek, Wet van 7 October 1896) en verder in de gevallen, dat bepaald in deze hoedanigheid krachtens de wet hun bijstand mag gevorderd worden om daden van gerechtelijke politie te verrichten.

De hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie kan niet voortvloeien uit de opdrachten van gerechtelijke politie, die de wet de veldwachters gelast te verrichten buiten die, welke hun toekomen in hun hoedanigheid van officieren van gerechtelijke politie, tenzij de wet die hoedanigheid uitdrukkelijk in acht neemt en hen daarmede bekleedt voor de uitvoering van de bijzondere taken, die hun aldus worden toevertrouwd.

Het Landelijk Wetboek kent aan de veldwachters de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie niet toe voor de uitvoering van de taken, die zij hun rechtstreeks oplegt naast hun andere opdrachten.

Wanneer de veldwachters in hun hoedanigheid van gemeentebedienden geroepen worden om hun medewerking te verlenen tot de uitvoering van wetten en reglementen, ligt deze werkzaamheid als zodanig buiten de uitoefening van hun ambt van officier van gerechtelijke politie.

Indien, zoals in het onderhavige geval, de veldwachter buiten de grenzen van zijn ambt van officier van gerechtelijke politie is opgetreden, bestaat er geen aanleiding tot toepassing van de artikelen 479 en 483 Sv.

Procureur-generaal te Gent t/ Pauwels.

Gelet op de bestreden arresten, gewezen op 15 Mei 1951 door de Kamer van Inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Gent en op 8 Mei 1952 door het Hof van Beroep te Gent;

I. Aangaande de voorziening gericht tegen het arrest gezezen op 15 Mei 1951 door de Kamer van Inbeschuldigingstelling :

a) In zover deze voorziening gericht is tegen de beslissing betreffende de betwisting over de bevoegdheid :

Overwegende dat naar luid van artikel 416, lid 2, van het Wetboek van Strafvordering deze beslissing het voorwerp van een onmiddellijke voorziening kon uitmaken en dat derhalve de termijn om zich in verbreking te voorzien, die een aanvang heeft genomen op de dag, welke op de uitspraak volgde, verstreken was toen de voorziening werd ingesteld;

dat deze te laat ingediende voorziening, niet ontvankelijk is;

b) in zover de voorziening gericht is tegen de beslissing, waarbij de verdachten naar de correctionele rechtbank werden verwezen;

Overwegende dat in de verklaring tot verbreking niet wordt bepaald, waarin het bestreden arrest door de verwijzing van de verdachten naar de Correctionele Rechtbank te bevelen de wettelijke teksten, waarvan de schending ingeroepen wordt, zou hebben overtreden; dat de memorie door eiser neergelegd, slechts ingediend werd «tot staving van de voorziening in verbreking tegen het arrest van het Hof van Beroep te Gent dd. 8 Mei 1952»;

Dat bij gebrek aan nauwkeurigheid, het middel niet ontvankelijk is;

II. Aangaande de voorziening gericht tegen het arrest gewezen op 8 Mei 1952 :

Over het enig middel : schending van artikel 97 der Grondwet, de artikelen 9 en 16 van het Wetboek van Strafvordering en anderzijds van de artikelen 66 van de wet dd. 7 October 1886, 4-8° van het Koninklijk Besluit dd. 1 Februari 1934, 15 van het Koninklijk Besluit dd. 14 November 1939 en 2 van het Koninklijk Besluit dd. 6 Februari 1919 en bij wijze van gevolgtrekking van de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering, doordat het arrest aanneemt dat een veldwachter, optredende bij het opsporen en vaststellen van wetsinbreuken op het stuk van het verkeer, openbare dronkenschap en toezicht op de identiteitskaarten, niet handelt binnen het raam van de ambtsplichten, verbonden aan zijn ambt van officier van gerechtelijke politie en dienvolgens niet het voorrecht van rechtsmacht geniet wanneer hij in de uitoefening van voormelde gerechtelijke taken een wanbedrijf pleegt :

Overwegende dat de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie aan de met een openbare dienst belaste personen slechts toekomt als een wettelijke bepaling hun die uitdrukkelijk toekent;

Overwegende dat de wet de veldwachters als officieren van gerechtelijke politie beschouwt in de mate waarin zij krachtens artikel 16 van het Wetboek van Strafvordering, elk op het grondgebied waarvoor hij beëdigd is, belast met het opsporen van de wanbedrijven en de politieovertredingen tegen de land- en boseigendommen, daaronder begrepen, zoals artikel 67 der wet van 7 October 1886 houdende het Landelijk Wetboek, het nader bepaalt, de jacht- en visvangstmisdrijven, evenzo in het geval dat, bepaald in deze hoedanigheid, hun bijstand wettelijk mag vereist worden om daden van gerechtelijke politie uit te voeren;

Overwegende dat de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie niet kan voortvloeien uit de opdrachten van gerechtelijke politie, die de wet de veldwachters gelast te verrichten boven degene die hun toekomen in hun hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, indien die wet die hoedanigheid niet uitdrukkelijk in acht neemt, en ze niet ermede bekleedt voor de uitvoering van de bijzondere taken die hun also toevertrouwd worden;

Dat de wet van 7 October 1806, houdende het Landelijk Wetboek, de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie aan de veldwachters niet toekent voor de uitvoering van de plichten, die ze hun rechtstreeks oplegt, behalve hun andere opdrachten;

Dat wanneer de veldwachters in hun hoedanigheid van gemeentelijke bedienden geroepen worden om hun medewerking te verlenen tot de uitvoering van wetten en reglementen, deze bedrijvigheid als zodanig vreemd

blijft aan de uitoefening van hun ambt van officier van gerechtelijke politie;

Overwegende derhalve dat, na vastgesteld te hebben dat verweerder, gemeentelijk veldwachter, enerzijds, ter voorkoming van misdrijven en tot handhaving van de orde en de rust in de gemeente optrad en daardoor de administratieve politie uitoefende, en anderzijds optrad bij het opsporen en vaststellen van inbreuken op het verkeersreglement, op de wetgeving ter betuiging van de dronkenschap en op het verplicht bij zich dragen van de identiteitskaart, alsook van de wanbedrijven van wederspanningheid, smaad en slagen aan een met een publieke hoedanigheid bekleed persoon, het bestreden arrest, terecht heeft kunnen beslissen dat gemelde verweerder buiten de grenzen van de uitoefening van zijn ambt van officier van gerechtelijke politie gehandeld heeft en dat er geen aanleiding bestaat tot toepassing van de artikelen 479 en 483 van het Wetboek van Strafvordering;

Dat het middel dus niet kan aangenomen worden; En overwegende voor het overige dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageliefd en dat de beslissingen overeenkomstig de wet zijn;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Laat de kosten ten laste van de Staat.

RAAD VAN STATE

7e Kamer. — 16 December 1952.

Voorzitter: M. Suetens.

Raadsheren: M.M. Somerhausen en Van Bunnan.

Advocaten: Mrs. Rousseau.

1. Rechtspleging. — Verzoekschrift. — Termijnen. (1)
2. Raad van State. — Geschil herstelvergoeding. — Ontvankelijkheid van de vraag. (1)
3. Rijkspersoneel. — Ministerie van Justitie. — Personeel der gevangenen. — Vergoedingen voor bijkomende prestaties. (2)
4. Raad van State. — Geschil herstelvergoeding. — Bevoegdheid. (2)
5. Raad van State. — Geschil herstelvergoeding. — Buitengewone schade. (3 en 4)
6. Rijkspersoneel. — Rechten en verplichtingen. (3)

1. Een ontwijkend schrijven kan niet beschouwd worden als een antwoord op een voorafgaand verzoek om vergoeding en kan de termijn van indiening van het beroep bij de Raad van State niet doen ingaan.

2. Daar de instructies betreffende het toekennen van vergoedingen voor overuren aan het personeel der gevangenen bepalen dat de vergoedingen slechts toegekend worden wanneer het hoofdbestuur die prestaties heeft toegelaten, beschikken de betrokkenen niet over de burgerlijke vordering om er de betaling van te bekomen, wanneer zij aan die voorwaarde niet voldoen.

Het feit namelijk dat die overuren, overeenkomstig de instructies, dag na dag in het aanwezigheidsregister zijn opgetekent, bewijst niet dat de vereiste toelating door het hoofdbestuur is verleend.

3. De Staat berokkent de leden van zijn personeel geen buitengewone schade wanneer hij van hen in oorlogstijd bijkomend werk eist.

Echter is het billijk een vergoeding uit te keren

aan het personeelslid dat ingevolge zijn oppensioensstelling het achteraf aan de andere personeelsleden toegekend compensatieverlof niet heeft kunnen genieten en alleen in dat geval is geweest, wanneer de overuren die het doen moest, hem belet hebben zijn zieke vrouw te helpen en hem verplicht hebben een beroep te doen op een helpster voor het huishouden.

4. Zelfs wanneer de Raad van State naar billijkheid uitspraak doet, kan hij niet voorstellen dat een hogere vergoeding wordt verleend dan in het voorafgaand verzoek tot de administratie wordt gevraagd.

Trussart t/ Belgische Staat (Minister van Justitie).

Gezien het 16 Januari 1951 door Ferdinand Trussart ingediende verzoekschrift;

Overwegende dat het verzoekschrift van Ferdinand Trussart, gepensionneerd hoofd-gevangenisbewaker, bij de Raad van State het in gebreke blijven van de administratie aanklaagt, die zich niet uitspreekt over een voorstel van vergoeding dat de directeur van de gevangenis van Verviers ten zijne behoefte in het begin van het jaar 1946 gedaan heeft;

Overwegende dat de verzoeker 10 September 1947 aan de Minister van Justitie schreef dat de gedurende het jaar 1945 gepresterde overuren hem belet hadden zijn zieke echtgenote te helpen en hem hadden verplicht een werkvrouw in dienst te nemen tegen 15 frank per uur; dat hij de gevangenisdirecteur 24 Januari 1950 herinnerde aan de belofte welke hem in verband met zijn overuren was gedaan; dat hij 28 Mei 1950 aan de secretaris-generaal schreef dat hem 600 overuren tegen 7 frank verschuldigd waren, waarvan hij ettelijke malen de betaling had gevorderd; dat hij zich 22 Juni 1950 opnieuw tot de Minister richtte, die hem 26 Juni 1950 antwoordde: « De kwestie der overuren is zeer ingewikkeld, daar zeer veel personeelsleden in 1945 wegens de speciale toestand waarin het bestuur der strafinrichtingen zich bevond, speciale prestaties hebben moeten verrichten »;

Overwegende dat de verzoeker 13 November 1950 antwoordde: « Ondanks al de eerbied welke ik u verschuldigd ben, Mijnheer de Minister, moet ik u zeggen dat, zo ik geen gunstig antwoord ontvang, ik besloten ben mij recht te verschaffen door de enige wettelijke middelen welke mij overblijven »; dat de verzoeker na een laatste vordering, 12 December 1950 door de directeur der gevangenis aan het hoofdbestuur overgemaakt, de zaak bij zijn verzoekschrift van 16 Januari 1951 bij de Raad van State aanhangig maakte;

Overwegende dat het verzoekschrift, dat geen vernietiging van enige administratieve akte vraagt, moet geïnterpreteerd worden als een vraag om herstelvergoeding voor een buitengewone schade die het gevolg is van een door de Staat genomen maatregel;

Overwegende dat het ontwijkend schrijven van 26 Juni 1950 niet kan beschouwd worden als een antwoord op het verzoek om vergoeding; dat de vraag om advies ontvankelijk is wat betreft de termijn;

Overwegende dat de bezoldiging der overuren van het personeel der gevangenen in 1945 geregeld was bij het rondschrijven van de Minister van Justitie van 31 December 1927 (Verzameling van de omzendbrieven, dienstvoorschriften en andere bescheiden door het Ministerie van Justitie uitgegeven, 1927, bladzijde 607); dat in dit rondschrijven het volgende wordt gezegd: « Uiteraard moet het overwerk, waarvoor een bezoldiging kan worden verleend, steeds een uitzondering zijn. In beginsel moeten de ambtenaren en beambten van

iedere categorie in al de behoeften van hun dienst voorzien zonder aanspraak te kunnen maken op een bijzondere vergoeding voor bijkomende prestaties, welke zij tijdelijk verstrekken. Zonder voorafgaande toelating van het hoofdbestuur wordt geen buiten de reglementaire uren verstrekte prestatie bezoldigd »;

Overwegende dat de tegenpartij verklaart dat voor het jaar 1945 geen toelating is gegeven om bezoldigde overuren te doen; dat het feit, dat de overuren dag na dag in het aanwezigheidsregister zijn opgetekend, zoals het rondschriften van 31 December 1927 voorschreef, niet bewijst dat de vereiste toelating door het hoofdbestuur is gegeven;

Overwegende dat de verzoeker in 1945 dus in al de behoeften van zijn dienst moest voorzien zonder aanspraak te kunnen maken op een bijzondere bezoldiging voor de 600 overuren die hij gepresteerd heeft; dat hij over geen burgerlijke vordering beschikt om er de betaling van te bekomen; dat de Raad van State derhalve kan kennis nemen van de vraag om vergoeding;

Overwegende dat de tegenpartij uiteenzet dat « de verzoeker voor in 1944 bewezen buitengewone diensten een forfaitaire vergoeding van 2.500 frank heeft ontvangen; dat die maatregel een daad van vrijgevigheid van de administratie was, die de gewoonte had ieder jaar de personeelsleden, die blijk hadden gegeven van uitzonderlijke toewijding en ijver, met een geldelijke toelage te belonen; dat de verzoeker in 1945 voorts bijkomende prestaties heeft verricht, naar rato van twee uur per werkdag, hetzij 600 uren, waarvoor hij geen speciale bezoldiging heeft gekregen; dat het cijfer der opgesloten na de bevrijding aanzienlijk steeg en in Juni 1945 60.000 gevangenen en geïnterneerden bereikte; dat daarvoor van het personeel de uiterste inspanning werd gevraagd; dat de buitengewone prestaties in 1945, in plaats van uitzonderlijk, schier de regel waren; dat talrijke personeelsleden na de uren werkten, dat zij het vrijwillig deden zonder voorafgaande toelating te vragen, daar ze wilden tonen dat zij voor hun taak waren opgewassen en die naar behoren wilden volbrengen; dat de verzoeker in geen moeilijker en pijnlijker toestand heeft verkeerd dan voornoemde personeelsleden; dat zijn taak en zijn verantwoordelijkheden niet zwaarder zijn geweest dan die der andere hoofdbewakers »;

Overwegende dat de Staat aan de leden van zijn personeel geen buitengewone schade toebrengt door van hen in oorlogstijd overwerk te eisen;

Overwegende dat de verzoeker, zonder te worden tegengesproken, beweert dat de gedane overuren aan de andere bewakers achteraf op bevel van de centrale overheid werden vergolden; dat hij, doordat hij de 1er October 1946 in ruste is gesteld, omdat hij de leeftijdsgrens had bereikt, het aan de andere personeelsleden verleende compensatieverlof niet genoten heeft; dat hij dus alleen 600 overuren deed zonder compensatie;

Overwegende dat de verzoeker « zijn ongelukkige toestand ingevolge verschrikkelijke beproevingen in zijn familie » aanvoert; dat de overuren, die hij moest doen, hem beletten zijn zieke vrouw te helpen en hem verplicht hebben een helpster voor het huishouden te nemen; dat de directeur van de gevangenis reeds in verband met de bijkomende prestaties van 1944 schreef: « Het lijkt me niet aanvaardbaar een oude bediende, die in de rechtvaardige bezoldiging van zijn arbeid vertrouwen heeft..., de vernedering op te leggen dat hij zou moeten verzoeken om bijstand die zijn waardigheid zou kwetsen »;

Overwegende dat het, rekening houdende met alle

omstandigheden van openbaar en privaat belang, billijk blijkt de verzoeker een vergoeding toe te kennen;

Overwegende dat een rondschriften van het algemeen bestuur van 15 Februari 1945 de vergoeding voor vooraf toegelaten buitengewone prestaties, die van 1 November 1944 af zijn verricht, op 15 frank per uur bepaald heeft; dat de verzoeker op de terechtzitting gevraagd heeft dat de vergoeding met inachtneming van dat bedrag wordt vastgesteld;

Overwegende dat de Raad van State, zelfs wanneer hij naar billijkheid uitspraak doet, niet kan voorstellen een hogere vergoeding toe te kennen dan in het voorafgaand verzoek tot de administratie was gevraagd; dat de verzoeker schriftelijk nooit meer dan 4.200 frank gevraagd heeft,

Besluit :

Artikel 1. — Het is billijk aan de verzoeker ten laste van de begroting van het Ministerie van Justitie een vergoeding van 4.200 frank toe te kennen.

Artikel 2. — De kosten, bepaald op 300 frank, moeten ten laste van de Staat (Ministerie van Justitie) gebracht worden.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

Verenigde Kamers. — 14 Januari 1953.

Eerste Voorzitter : M. Heyse.

Voorzitter : M. de Cock.

Raadsheren : M.M. Delvaux, Michielssens, J. Rutsaert, Schilling en Hallemans.

Advocaat-generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Advocaten : Mrs Van Tyghem, Bayaert, Delvoye en Demeyere.

Erfrecht. — Samenvoeging wegens verknoctheid. — Gebruikmaking van recht van koopoptie. — Daardoor valt het verkochte goed buiten de nalatenschap. — Niet-toepasselijkheid van art. 888 B.W. — Alleen de verschuldigde koopprijs valt in de te verdelen boedel. — Geen vernietiging van de boedelscheiding wegens benadeling van meer dan een vierde. — Geen zedelijke dwang in de zin van art. 1 van de wet van 12 April 1947.

Door de gebruikmaking van het vroeger verkregen recht van koop-optie is het litigieuze onroerend goed uit de te verdelen boedel gesloten en dus niet op grond van het erfrecht van de echtgenote van de koper verworven; het gebruikmaken van de optie was immers een recht, dat de nalatenschap bezwaarde en niet ten doel had aan de onverdeeldheid een einde te maken. Art. 888 B.W. kan op die koop en verkoop mitsdien geen toepassing vinden. Alleen de verschuldigde koopprijs behoorde tot de te verdelen boedel.

De vraag, welke de rechten van des kopers echtgenote zijn op grond van art. 1408 B.W. naar aanleiding van het uitgeoefende optierecht, staat buiten de kwestie van de geldigheid van de gebruikmaking der optie.

De erfgenamen van haar, die het optierecht heeft verleend, — andere dan de echtgenote van de koper — zijn niet gerechtigd de waarde van het verkochte huis ten tijde der boedelscheiding in aanmerking te nemen bij hun vordering tot vernietiging van de boedelscheiding wegens benadeling.

Geïntimeerde (de koper en zijn echtgenote) hebben tegenbewijs geleverd tegen het vermoeden van zedelijke dwang als bedoeld in art. 1 van de wet van 12 April 1947 overeenkomstig art. 2 van deze wet, daar gebleken is dat het gebruik maken van het recht van optie en de boedelscheiding in dezelfde voorwaarden zouden zijn geschied, indien appellanten (de overige erfgenamen) bij het verlijden van de akte van boedelscheiding van 30 Januari 1942 allen persoonlijk aanwezig waren geweest en de omstandigheden, waarvan zij beweren dat zij aan de vereisten van de wet van 12 April 1947 beantwoorden, zich niet hadden voorgedaan: de gebruikmaking van een vóór de oorlog in 1936 verkregen optierecht, maakte immers een verworven recht uit, waartegen appellanten zich niet konden verzetten.

De Meester-Descamps t/ Descamps en consorten.

Gezien het op 12 Maart 1948 ingesteld hoger beroep tegen het vonnis door de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk op 6 November 1947 tussen partijen gegeven, en het op 30 Maart 1948 aangetekend hoger beroep tegen het 29 Januari 1948 door dezelfde rechtbank gewezen vonnis;

Gezien het arrest van 21 Februari 1952 van het Hof van Verbreking, waarbij werd vernietigd, het arrest op 14 December 1949 gewezen door het Hof van Beroep te Gent;

Gezien de dagvaarding na verbreking, uitgaande van De Meester Ferdinand en zijn echtgenote Descamps Antonia, die hij bijstaat en machtigt, ten einde te horen uitspraak doen door het Hof van Beroep te Brussel, waarnaar de zaak verwezen werd;

1° Wat de procedure betreft :

Overwegende dat de ingestelde beroepen ontvanke-lijk voorkomen;

Overwegende dat de eerste vordering, ingesteld bij dagvaarding van 12 October 1945, tot doel had de door partijen besproken koop - verkoop wegens benadeling van meer dan zeven twaalfden nietig te horen verklaren; dat de eerste rechter bij vonnis van 6 November 1947 deze eis ongegrond heeft verklaard;

Overwegende dat de tweede vordering, ingesteld bij dagvaarding van 23 November 1946, tot doel had de akte van verdeling der nalatenschap van d'Hulster Elisa, echtgenote van Descamps Jules, nietig te horen verklaren wegens benadeling van meer dan een vierde; dat de eerste rechter bij vonnis van 29 Januari 1948 deze eis eveneens ongegrond verklaarde, alsook de wedereis tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding;

Overwegende dat het arrest van het Hof van Beroep te Gent in dato 14 December 1949, — waarbij beide zaken als verknocht werden samengevoegd, de eis wegens benadeling van meer dan zeven twaalfden ongegrond verklaard en de eis gesteund op de benadeling van meer dan een vierde wel gegrond, — door het Hof van Verbreking op 21 Februari 1952 verbroken werd op grond van de beschouwing dat het lichten (door beroepene De Meester Ferdinand) van de hem verleende optie van koop de uitoefening uitmaakte van een recht, dat de nalatenschap van d'Hulster Elisa bezwaarde, met het gevolg dat niet het aangekochte onroerend goed zelf van de te verdelen massa deel uitmaakte, doch alleen het bedrag van de verschuldigde prijs;

2° Wat de samenvoeging der zaken betreft :

Overwegende dat bij onderhandse akte van 1 Januari 1936 Descamps Jules (verweerder na verbreking) aan zijn schoonzoon Demeester Ferdinand (aanlegger na verbreking) een handelshuis verhuurde met uitdrukkelijk beding van een optie van koop van de verhuurde eigendom ten voordele van de huurder tegen de prijs van 300.000 frank;

Overwegende dat in de akte d.d. 30 Januari 1942 van vereffening van de nalatenschap van d'Hulster Elisa (echtgenote van de verhuurder Descamps Jules), overleden de 26 September 1936, en van de gemeenschap Descamps-d'Hulster, volgende melding voorkomt: « Mijnheer en Mevrouw Ferdinand Demeester-Descamps, verklaard hebbende hierbij hun optie te » lichten, betreffende de eigendom Ooststraat, 82, te » Roesselare, hun toegekend bij 't pachtcontract hier- » voren vermeld onder Nr 3, zal deze eigendom hierna » aanbedeeld worden aan Mevrouw Demeester-Descamps voor de vastgestelde prijs van 300.000 frank »;

Overwegende dat aldus de koop door het lichten van de optie in dezelfde notariële akte voorkomt als de deling en vereffening van de besproken nalatenschap; dat beide zaken en beroepen verknocht zijn met dien verstande dat het geldig of ongeldig verklaren van de aankoop van aard is om het al dan niet voorhanden zijn van de benadeling in zake verdeling te beïnvloeden;

Overwegende dat bovendien de nietigverklaring van de akte van 30 Januari 1942 wordt gevorderd wegens zedelijke dwang op grond van de wet van 12 April 1947, rechtskwestie, die aldus beide gedingen aanbelangt;

3° Wat de eis tot vernietiging wegens benadeling van meer dan zeven twaalfden betreft.

Overwegende dat beroepers Jules Descamps en consorten ter nietigverklaring van de besproken koop thans de benadeling niet meer inroepen van meer dan zeven twaalfden, doch die van meer dan een vierde;

Overwegende dat zij tot staving dezer zienswijze, aanvoeren dat bedoeld onroerend goed sedert het overlijden van D'Hulster Elisa in 1938 in onverdeeldeheid aan beroepers en beroepenen toebehoorde en het lichten van de optie op 30 Januari 1942 tot noodzakelijk gevolg had en ook ten doel aan deze onverdeeldeheid een einde te stellen; dat ten andere ingevolge artikel 1408 van het Burgerlijk Wetboek het onroerend goed alleen voor rekening van Antonia Descamps (echtgenote Demeester) kon aangeworven worden, zodat de besproken koop niet zou gebeurd zijn op grond van het aan Demeester Ferdinand toegekende optierecht, doch slechts een van de bewerkingen van de verdeling tussen de erfgenamen van D'Hulster Elisa zou hebben uitgemaakt; dat artikel 888 van het Burgerlijk Wetboek de vordering tot vernietiging toelaat tegen elke handeling, die de onverdeeldeheid tussen mede-erfgenamen doet ophouden, al werd die handeling verkoop genoemd.

Overwegende dat het vaststaat door de hoger weergegeven clause van de notariële akte van 30 Januari 1942 dat de optie is gelicht geworden; dat hieruit volgt, zoals in het arrest van 21 Februari 1952 van het Hof van Verbreking aangestipt, dat het litigieuze onroerend goed uit de te verdelen boedel uitgesloten werd en niet op grond van het erfrecht van de echtgenote Demeester verworven werd; dat het lichten van de optie immers een recht uitmaakte dat de nalatenschap bezwaarde en niet tot doel had aan de onverdeeldeheid een einde te stellen;

Overwegende dat het arrest van 14 December 1949

van het Hof van Beroep te Gent juist verbroken werd om de besproken koop door lichting van de optie als een verkoop te hebben beschouwd, die onder toepassing zou vallen van artikel 888 van het Burgerlijk Wetboek;

Overwegende dat uit de ontleding van de aangehaalde akte van 30 Januari 1942 volgt dat het lichten van de optie aan de verdeling van de gemeenschap Descamps-d'Hulster Elisa en van de nalatenschap van D'Hulster Elisa voorafging, zoals door de optredende notaris vastgesteld en door de eerste rechter aangenomen, alleen de verschuldigde prijs van 300.000 frank tot de te verdelen boedel behoorde;

Overwegende dat door te beweren dat de toekenning van het besproken onroerend goed niet op grond van het optierecht tot aankoop zou geschied zijn, beroepers rechtstreeks indruisen, zonder het minste tegenbewijs in te brengen, tegen de uitdrukkelijke inhoud van de hoger aangegeven clause van de akte van 30 Januari 1942;

Overwegende dat de vraag van de rechten van de echtgenote Demeester op grond van artikel 1408 van het Burgerlijk Wetboek, naar aanleiding van de gelichte optie staat buiten de kwestie van de geldigheid van het gedane lichten van de optie;

Overwegende ten overvloede dat, zoals door beroepers beweerd, beroepers niet gerechtigd zijn de rechtsgrond van de vordering tot vernietiging van de verkoop op grond van artikel 1674 van het Burgerlijk Wetboek te wijzigen en de benadeling van meer dan een vierde in te roepen, in zoverre het beroep tegen het vonnis van 6 November 1947 gericht is;

4° Wat de eis betreft tot vernietiging wegens benadeling voor meer dan een vierde.

Overwegende dat de omstandigheid, dat door vonnis van 30 October 1941, waarbij de vereffening en verdeling bevolen worden, aan beroepene Demeester Ferdinand en Descamps Antonia akte verleend werd van «hun voorbehoud nopens de optie van aankoop», niet doeltreffend is, van het ogenblik af dat vaststaat, zoals hoger aangetoond, dat het lichten van de optie niettemin aan de verdeling voorafging;

Overwegende dat beroepers aanvoeren dat Demeester Ferdinand niet bewijst dat hij hun zijn bedoeling te kennen heeft gegeven de optie te lichten en aldus een verkoop te doen ontstaan, en dat zelfs bij het verlijden van de verdelingsakte van 30 Januari 1942, hij van die bedoeling niets heeft laten blijken, daar het zijn echtgenote, Descamps Antonia, was, die verklaarde de overname ten haren voordele te doen ingevolge de optie haar verleend en het goed haar werd overgelaten bij wijze van deling en niet bij wijze van verkoop;

Overwegende dat dit stelsel niet kan aanvaard worden; dat in de notariële akte van 30 Januari 1942 de notaris vaststelt dat «Mijnheer en Mevrouw Ferdinand Demeester-Descamps verklaard hebben hierbij hun optie van aankoop te lichten... (de) eigendom hierna zal aanbedeeld worden aan Mevrouw Demeester-Descamps»; dat hieruit volgt dat beroepene Demeester Ferdinand de optie wel gelicht heeft; dat hij ten andere de akte ondertekend heeft, evenals beroeper Descamps Jules; dat bij voormelde akte notaris Demeyere verscheen om de afwezigen te vertegenwoordigen, zoals hem daartoe opdracht door de rechtbank was gegeven, zodat in zijn persoon de andere beroepers van het lichten van de optie kennis hebben gekregen en tevens van het ontstaan hierdoor van de koop;

Overwegende dat men met beroepers kan aannemen dat het als hoofd is van de gemeenschap dat Demeester Ferdinand op 1 Januari 1936 het optierecht bekwaam, hoewel de tegenwoordige gedingen niet tot doel hebben zulks vast te stellen; doch dat deze omstandigheid, namelijk het optreden in 1936 als hoofd van de gemeenschap, uitlegt dat in de akte van 30 Januari 1942 beide echtgenoten Demeester-Descamps verklaard hebben de optie te lichten en de notaris verder in de akte aanstipt «dat ingevolge de optie van aankoop» haar verleend bij voorberoepen pachtcontract, het goed haar (aan de echtgenote Demeester) overgelaten wordt ten titel van deling»;

Doch overwegende dat laatstvermelde termen van de akte niet letterlijk dienen opgevat te worden, dat duidelijk blijkt dat in de bedoeling van de betrokken partijen het goed niet bij wijze van deling, doch bij wijze van koop werd overgedragen; dat ten andere het lichten van de optie, voor de verdeling noodzakelijkerwijze tot gevolg had het betrokken onroerend goed uit de te verdelen boedel uit te sluiten; dat beroepers dit zo goed begrepen hebben dat in het inleidend exploit van 12 October 1945 met betrekking tot de benadeling van meer dan zeven twaalfden, zij zelf verklaarden dat «onder juridisch oogpunt men voor een zuivere aankoop staat door eerste gedaagde» (Demeester Ferdinand) van een goed uit de huur-gemeenschap en nalatenschap, krachtens de optie hem toegestaan in het hogervermelde pachtcontract»;

Overwegende dat beroeper Descamps Jules overigens met de vermeldingen van de akte van 30 Januari 1942 instemde, gezien hij deze ondertekende; dat, wat de andere beroepers betreft, wijlen Descamps Rachel inbegrepen, als wier algemeen legataris Descamps Jules optreedt, door het in kracht van gewijsde gegane tussenvonnis van 19 September 1946 van de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk werd vastgesteld «dat zij het eens zijn dat verweerder Demeester ingevolge de hem toegekende optie een woonhuis, gelegen Ooststraat, 82, te Roeselare, aankocht voor de som van 300.000 frank»;

Overwegende dat rekening gehouden met het feit dat niet het gekochte huis doch alleen de prijs ervan, zijnde 300.000 frank, tot de te verdelen boedel behoorde, beroepers niet gerechtigd zijn de waarde van het huis ten tijde van de verdeling in aanmerking te nemen; dat hieruit volgt dat de deling en vereffening regelmatig zijn geweest en niet wegens benadeling kunnen vernietigd worden; dat beroepers ten andere niet beweren dat zij een benadeling ondergaan die oorzaak zou zijn van vernietiging, wanneer enkel de koopprijs van 300.000 frank tot de te verdelen boedel behoort;

5° Wat de zedelijke dwang betreft (Wet van 12 April 1947).

Overwegende dat beroepers aanvoeren dat de besproken akte van 30 Januari onder dwang verleden werd in de voorwaarden voorzien bij artikel 1 van de wet van 12 April 1947;

Overwegende dat de eerste rechter in zijn vonnis van 6 November 1947 ten onrechte deze vraag beschouwd heeft als buiten het gerechtelijk contract gelegen, omdat de oorzaak en grond van deze eis gans verschillend zijn van die van de oorspronkelijke vordering.

Overwegende dat de wet van 12 April 1947 toepasselijk is op de vorderingen vóór haar bekendmaking ingesteld en op deze datum niet definitief gevonnist (art. 6 van bedoelde wet);

Overwegende dat het tegenbewijs van het door beroepers ingeroepen vermoeden van zedelijke dwang (voorzien door artikel 1 van de wet van 12 April 1947) in onderhavig geval door beroepenen geleverd wordt, overeenkomstig artikel 2 van gezegde wet, daar uit het onderzoek van de zaak vaststaat, dat het lichten van de optie en de besproken vereffening en verdeling juist in dezelfde voorwaarden zouden geschied zijn, indien beroepers allen persoonlijk bij het verlijden van de akte van 30 Januari 1942 in het land aanwezig waren geweest en de omstandigheden, waarvan zij beweren dat zij aan de voorwaarden van de wet van 12 April 1947 beantwoorden, zich niet hadden voorgedaan; dat immers het lichten van een vóór de oorlog in 1936 verkregen optie een verworven recht uitmaakte, waartegen zij zich niet konden verzetten;

Overwegende ten overvloede, dat het ter zake hoegenaamd niet vaststaat noch bewezen werd dat beroepers — uitgezonderd Descamps Jules en wijlen Descamps Rachel, die in België aanwezig waren — uit reden van hun verblijf buiten België aan maatregelen van beroving of sequestratie van wege de bezettende overheid of haar agenten of helpers blootgesteld waren;

Overwegende dat het op zedelijke dwang steunende middel dus niet gegrond is;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Uitspraak doende op tegenspraak en overeenkomstig artikel 85 van de wet van 18 Juni 1869, gewijzigd door paragraaf XI van het enig artikel van de wet van 25 October 1919;

Ontvangt de ingestelde beroepen, voegt samen als verknocht de zaken, die er het voorwerp van uitmaken; verklaart beide ingestelde beroepen ongegrond; bevestigt dienvolgens de bestreden vonnissen en veroordeelt beroepers (verweerders na verbreking) tot de gerechtskosten, sedert de bestreden vonnissen ontstaan, met uitzondering van die, waaromtrent uitspraak gedaan werd door het Hof van Verbreking.

NOOT: Het arrest van het Hof van Verbreking d.d. 22 Februari 1952 verscheen in het R.W. 1951/52, 1643.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 26 Juni 1952.

Eerste Voorzitter : M. Haus.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Axters.

Eerste advocaat-generaal : M. Vermeulen.

Adoptie. — De adoptant van een minderjarig kind heeft niet de machtiging van de familieraad om ten behoeve van dat kind geld op te nemen en als zekerheid daarvoor een hypotheek te verlenen op diens onroerend goed.

De vrouw, die een minderjarig kind heeft aangenomen, heeft niet de machtiging van de familieraad nodig om namens dat kind gelden op te nemen en daarvoor hypothecaire zekerheid te geven op een aan het kind toebehorend roerend goed. Zij behoeft slechts de machtiging van de Rechtbank te vragen.

Krachtens art. 348 B.W. oefent de adoptant over de minderjarige geadopteerde de ouderlijke macht

uit, waaronder het recht om evenals de wettige ouder de goederen van de minderjarige te beheren. Uit de wordingsgeschiedenis van de wet van 22 Maart 1950, blijkt, dat de ouderlijke macht in ruime zin moet worden verstaan en de opsomming in art. 348, van de aan deze macht verbonden bevoegdheden niet beperkend is.

Art. 389 B.W. laat aan de wettige vader niet toe over de goederen van zijn minderjarige kinderen te « beschikken ». Het aangaan van een geldlening ten behoeve van de minderjarige met vestiging van een hypothecaire zekerheid op een aan laatstgenoemde toebehorend goed is niet een daad van beheer, maar een beschikkingsdaad. Zo voor beheersdaden van de wettige vader elk toezicht uitgesloten is, geldt zulks niet voor beschikkingsdaden. Geregeld heeft de wetgever het toezicht op de beschikkingsdaden alleen bij de voogdij, waar dit toezicht dubbel is voor hypothecaire geldleningen en bestaat uit de machtiging door de familieraad en de bekrachtiging door de rechter (artikelen 457 en 458 B.W.). Zolang het huwelijk van de wettige vader niet door de dood ontbonden is, is evenwel van een familieraad geen sprake (art. 390 B.W.). Dienvolgens behoort alleen de rechter bij beschikkingsdaden van de wettige vader zijn machtiging te geven. Ervenmin behoeft de adoptant, die het beheer van de goederen van het aangenomen kind op dezelfde wijze als de wettige vader uitoefent, voor beschikkingsdaden de machtiging van de familieraad.

Deze regel lijdt geen afwijking, wanneer niet een echtpaar, maar een enkel persoon een minderjarig kind heeft aangenomen. Zulks is niet gelijk te stellen met een door de dood ontbonden huwelijk, waarover art. 390 B.W. spreekt.

Inzake Lindekens.

Aan de Heren Eerste Voorzitter, Voorzitters en Raadsheren van het Hof van beroep te Gent.

Geeft eerbiedig te kennen,

Mevrouw Valentine Amélie Lindekens, woonachtig te Kortrijk, Plein 23A, handelende als beschikkend over al de rechten en plichten, verbonden aan de ouderlijke macht over haar aangenomen kind Jean-Louis Lindekens, geboren te Mechelen dd. 16 October 1936, met haar inwonende, avoué Meester Pierre Cruyt, avoué bij het Hof van Beroep;

Dat zij ten einde de schulden te betalen van de nalatenschap van wijlen Eugène Van Velthem, waarvan voornoemde minderjarige de algeme legataris is, de machtiging verzocht om een lening aan te gaan voor een bedrag van 27.000 fr. met hypothecaire inschrijving op een tot het legaat behorend goed;

Dat de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk bij vonnis dd. 1 Februari 1952 deze machtiging heeft geweigerd op grond dat geen machtiging van de familieraad was aangevraagd;

Dat de rechtbank echter uit het oog heeft verloren, dat de minderjarige in onderhavig geval een aangenomen kind is en de wetsbepalingen op de voogdij hier niet van toepassing zijn (art. 348 B.W.);

Redenen waarom requestante qualitate qua zich tot Ued. wendt met eerbiedig verzoek, dat het Ued. behage haar hoger beroep te ontvangen tegen het vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk dd. 1 Februari 1952 en, erop rechtdoende, het bestreden vonnis te niet te doen en, opnieuw uitspraak doende, en doende wat de eerste rechter had behoren te doen, haar machtiging te verlenen om een lening aan te gaan namens voornoemde minderjarige voor een bedrag van

27.000 fr. met hypothecaire inschrijving en beding van dadelijke uitwinning op volgend goed:

Gemeente Lokristi — een hofstede gelegen op de steenweg Gent-Antwerpen, sectie B, n° 327M, 328M, 328Na en 328O, met een oppervlakte van 60 a. 10 ca.

En Ued. zult recht doen.

Gent, 31 Mei 1952.

(get.) P. Cruyt.

Worde dit verzoekschrift met bij behorende stukken medegedeeld aan de heer Procureur-generaal om advies; benoemen tot raadsheer-rapporteur de heer raadsheer Axters, die verslag zal uitbrengen op een der terechtzittingen der eerste Kamer, aan dewelke de zaak werd toebedeeld en ingeschreven onder Nr 4950 der algemene rol;

Gent, de 3 Juni 1952. — De Eerste-Voorzitter,
(get. Haus.

Gezien het verzoekschrift van 31 Mei 1952, bekleed met een plakzegel van 20 fr.;

Gehoord het verslag van Raadsheer Axters;

Gehoord de heer Vermeulen, eerste advocaat-generaal in zijn gelijkkluidend advies;

Overwegende dat verzoekster de natuurlijke moeder is van het kind, dat zij een jaar na de geboorte bij akte van 16 October 1937 erkend heeft; dat zij naderhand dit kind aangenomen heeft bij verklaring voor de Vrederechter te Kortrijk op 3 Maart 1948;

Overwegende dat de eerste rechter aan verzoekster de machtiging geweigerd heeft om namens haar minderjarig kind een lening van 27.000 frank met hypothecaire zekerheid aan te gaan om reden dat krachtens artikelen 457 en 458 B.W. daartoe de machtiging van de familieraad nodig is, die in het onderhavig geval ontbreekt;

Overwegende dat de eerste rechter zich vergist heeft; dat krachtens art. 348 B.W. de aannemende persoon ten opzichte van het aangenomen kind de ouderlijke macht uitoefent, waaronder het recht om de goederen van de minderjarige te beheren gedurende de minderjarigheid, zoals dit bij wettige ouders het geval is; dat uit de wordingsgeschiedenis van de wet van 22 Maart 1940 blijkt dat de ouderlijke macht in ruime zin moet verstaan worden en de opsomming van de verbonden bevoegdheden aan deze macht in art. 348 niet beperkend is (Pasin. 1940, bl. 134 en 149);

Overwegende dat art. 389 B.W. aan de wettige vader niet toelaat eigenmachtig over de goederen van zijn minderjarige kinderen te beschikken; dat het sluiten van een lening ten behoeve van de minderjarige met hypothecaire zekerheid op een onroerend goed van deze laatste geen daad van beheer, maar een daad van beschikking is; dat, zo voor daden van beheer van de wettige vader elk toezicht uitgesloten is (Cass. fr. 5 Jan. 1903, Pas. 1903, IV, 49; Gent, 25 Juli 1901, Pas. 1902, II, 107), deze regel niet geldt voor daden van beschikking; dat ten aanzien van de minderjarigen de wetgever slechts met betrekking tot de voorgdij het toezicht over de daden van beschikking geregeld heeft; dat wat de voorgdij betreft, dit toezicht dubbel is in geval van hypotheeklening en bestaat uit de machtiging door de familieraad en de bekrachtiging door de rechter (artikelen 457 en 458 B.W.; Brussel, 30 Jan. 1889, Pas. 1889, II, 189; Brussel, 14 Mei 1890, Pas. 1890, II, 409); dat evenwel, zolang het huwelijk van de wettige vader door de dood niet ontbonden is er van geen familieraad sprake is (art. 390 B.W.); dat dienvolgens alleen de rechter bij beschikkingsdaden van de wettige vader zijn machtiging behoort te geven; dat evenmin de aannemende persoon, die het beheer van de goederen van het aangenomen kind uitoefent op

dezelfde wijze als de wettige vader, de machtiging van de familieraad behoeft te vragen;

Overwegende dat deze regel geen wijziging ondergaat, wanneer geen echtbaar, maar één persoon alleen een kind heeft aangenomen; dat deze toestand niet gelijk te stellen is met een door de dood ontbonden huwelijk, waarvan art. 390 B.W. spreekt; dat bij de totstandkoming van de wet van 22 Maart 1940 de voorgdij alleen werd voorzien in het geval dat een van de wettige ouders van het aangenomen kind overleden is en niet in het geval dat de aannemende persoon of een van de aannemende personen overlijdt (Pasin. 1940, bl. 134, col. 1, al. 5);

Overwegende dat de lening met hypothecaire zekerheid nodig blijkt om de erfenisrechten, door de minderjarige in België verschuldigd, te betalen ten gevolge van het algemeen legaat door wijlen heer Van Velthem Eugène van Franse nationaliteit aan de minderjarige vermaakt;

Om deze redenen:

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 Juni 1935, Doet het vonnis van 1 Februari 1952 te niet;

Verleent aan verzoekster machtiging om een lening van 27.000 frank aan te gaan namens haar minderjarig kind Jean-Louis Lindekens, geboren te Mechelen de 16 October 1936, en een hypothecaire inschrijving te nemen met beding van dadelijke uitwinning op een onroerend goed, gelegen te Lokristi, Sectie B, Nr 327M, 328 Na en 328O, met een oppervlakte van 60 a. 10 ca.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

10 Juli 1952.

Voorzitter: M. De Necker.

Rechters: M.M. Kerckhove en Dhaenens.

Advocaten: Mrs A. Delvoy en Lilar.

Handelshuur. — Alleen de eigenaar-verhuurder, die zelf de wederopbouw van het verhuurde bekostigt, mag een beroep doen op art. 16/1³° van de wet van 30 April 1951. — De verhuurder kan het verhuurde voor de loop van de bestaande huur niet verhuren aan een ander; deze ontleent aan een eventuele tweede verhuring geen enkel recht tegen de eerste werkelijke huurder. — Hij kan aan deze laatste dus niet de huur opzeggen noch een huurvernieuwing weigeren.

De verhuurder van een handelshuis is slechts gerechtigd een beroep te doen op artikel 16/1³° van de wet van 30 April 1951 (weigering van huurvernieuwing, omdat de verhuurder het perceel, waarin de huurder zijn handel drijft, wil wederopbouwen), indien hij eigenaar is van het verhuurde handelshuis en hijzelf de architect kiest, de plannen aanvaardt, met de architect en de aannemer contracteert en de wederopbouw bekostigt. Zulks blijkt uit de wordingsgeschiedenis van de wet. De verhuurder is niet gerechtigd de verhuurde zaak gedurende de loop der huur aan een ander te verhuren, tenzij op termijn of onder opschortende voorwaarde. De tweede huurder, wiens recht opgeschort wordt, kan geen rechten doen gelden tegenover de eerste huurder, die met de tweede verhuring niets te maken heeft.

Wel kan de verhuurder zijn rechten tegen de huurder aan een derde overdragen, maar in dat

geval verkrijgt de overnemer het bezit van de vordering tegenover de schuldenaar (huurder) eerst door de betekening van de overdracht aan laatstgenoemde (artikel 1690 B.W.).

De tweede huurder is niet gerechtigd de huur van de eerste huurder op te zeggen of aan deze op grond van artikel 16/1/3° van de wet van 30 April 1951 de huurvernieuwing te weigeren.

De Mulder t/ Eygelshoven en N.V. Société Immobilière et de Gestion Soigesti.

Overwegende dat partij Demulder Rachel hoger beroep instelt tegen een vonnis van de Vrederechter van het tweede kanton Kortrijk, gewezen op tegenpraak op 12 Februari 1952, waarbij de eis, door oorspronkelijke eiseres — thans appellante — ingesteld en strekkende tot het ongeldig verklaren van de reden, waarop oorspronkelijke verweerders — thans geïntimeerden — steunden om haar het recht te ontzeggen op een nieuw huurcontract van negen jaar, verworpen werd;

Overwegende dat het hoger beroep tegen het bestreden vonnis op 8 Maart 1952 en dus tijdig ingesteld werd;

Dat dit vonnis overgelegd wordt in uitgifte in uitvoerbare vorm;

Dat het hoger beroep dus ontvankelijk is;

I. In feite :

Overwegende dat bij onderhandse en geboekte akte van 25 October 1931 een huurovereenkomst vastgesteld werd, gesloten tussen de weduwe P. H. Eygelshoven, Leon en Victor Eygelshoven, onverdeelde eigenaars van een huis, gelegen te Kortrijk, Doornikstraat 3, verhuurders, en Paul en Rachel Demulder, huurders van dit onroerend goed;

Dat dit huis verhuurd werd voor de duur van zes jaar tegen een pacht prijs van 24.000 fr. per jaar en met de beperking, dat alleen een handel in hemden en breiwaren in het verhuurde goed mocht gedreven worden;

Overwegende dat deze verhuring achtereenvolgens werd verlengd tot op 20 November 1952, datum bepaald in de opzegging;

Overwegende dat bij notariële akte van notaris Stoop, te Brussel, op 6 Augustus 1948, de heer Leon Eygelshoven, enige eigenaar geworden van het huis, gelegen Doornikstraat 3, te Kortrijk, ten gevolge verkoop bij veiling of licitatie van 31 Mei 1948, dit huis aan de N.V. « Société Immobilière et de Gestion », « Soigesti » bij verkorting, in huur gaf tegen de pacht prijs van 75.000 fr. in het jaar, te brengen op 150.000 frank, wanneer het huis Doornikstraat 3, te Kortrijk, ter beschikking zal gesteld zijn van huurster door verhuurder; deze ter beschikkingstelling moeiende geschieden binnen de achttien maanden, tijdstip na hetwelk de huurster de huur vermag te verbreken;

Overwegende dat bedongen werd dat een gebeurlijke vergoeding aan huidige huurster — appellante — te betalen, ten laste zou vallen van ieder der partijen bij de overeenkomst vóór de helft;

Dat echter vooreerst alle andere middelen in feite en in rechte moesten aangewend worden om de uitwinning van appellante te bekomen;

Dat huurster « Soigesti » het vermogen had het goed onder te verhuren aan een door de eigenaar aangenomen onderhuurder;

Overwegende dat de maatschappij « Soigesti » bij aangetekend schrijven van 28 Mei 1951 en handelend

« en qualité de locataire principal », aan huurster — beroepster — opzegging deed tegen 20 November 1952 « conformément à la loi du 30 avril 1951 »;

Overwegende dat bij schrijven van 18 Juli 1951 appellante, huurster van het handelshuis, gelegen Doornikstraat 3, te Kortrijk, de vernieuwing van het huurcontract verzocht;

Overwegende dat de N.V. « Soigesti » op 24 Juli 1951 en de verhuurder Eygelshoven op 1 Augustus 1951 deze vernieuwing weigerden, omdat bedoeld huis ten gevolge van teistering in zulkdanige bouwvallige staat was dat het moest herbouwd worden;

II. in rechte :

Overwegende dat appellante besluit :

1) tegenover eerste geïntimeerde, dat hij niet gerechtigd is beroep te doen op artikel 16/1/3° van de wet van 30 April 1951, daar de ontworpen heropbouwwerken niet zullen worden ondernomen en bekostigd door hem;

2) tegenover tweede geïntimeerde, dat tussen haar en appellante geen rechtsband bestond, zodat zij zich niet met de zaak had te bemoeien, en de door haar betekende opzegging waardeloos is;

Dat derhalve aan appellante een nieuwe huur dient te worden toegestaan voor negen jaar, te rekenen vanaf 20 November 1920, tegen de door haar voorgestelde voorwaarden;

Minstens dat eerste geïntimeerde's weigering gesteund is op artikel 16/1/5°, zodat appellante recht heeft op een vergoeding wegens uitwinning, berekend op voet van artikel 25/° en eerste geïntimeerde te verwijzen tot de betaling dezer vergoeding;

1) Betreffende eerste geïntimeerde :

Overwegende dat krachtens artikel 16/1/3° de verhuurder de vernieuwing van de huur weigeren mag om reden van zijn wil het onroerend goed of dit gedeelte van het goed herop te bouwen, waarin huurder zijn bedrijvigheid uitoefent. Dat als heropbouw aangezien wordt elke omvorming, voorafgegaan van afbraak, welke alle beide het grof of zwaar betreffen en waarvan de kostprijs drie jaren huurgeld overtreft;

Overwegende dat krachtens artikel 25/1° de uitgewonnen huurder recht heeft op een vergoeding, gelijk met één jaar huurgeld, tenzij afbraak of wederopbouw wegens bouwvalligheid, overmacht, of ten gevolge wettelijke of verordende bepalingen;

Overwegende dat appellante beweert dat volgens tekst en geest van dit artikel de aldus begrepen heropbouw geschieden moet op initiatief en kosten van de verhuurder;

Overwegende dat geïntimeerden beweren dat de enkele wil tot reconstructie volstaat, onverschillig wie de werken betaalt; dat ten andere de dienaangaande getroffen regelingen tussen beide geïntimeerden haar niet aangaan en zij deze niet kan inroepen;

Overwegende dat, ofschoon artikel 16/1/3° dienaangaande geen bepaling inhoudt, uit de wordingsgeschiedenis van de bepaling blijkt, dat alleen de verhuurder, eigenaar van het in huur gegeven goed, zich op deze bepaling mag beroepen.

Dat dit inderdaad uitdrukkelijk wordt gezegd in de memorie van toelichting van het voorstel van wet, die zich dienaangaande als volgt uitdrukt : « Si le renouvellement est exigé en principe au profit du locataire, il était indispensable que la loi précisât les exceptions qu'il doit légitimement subir, mais qui sont

de stricte interprétation. Le projet énonce ces exceptions dans l'article 16.

Les trois premières se justifient d'elles-mêmes en tant que *postulats du droit de propriété*... La troisième, visant la volonté du *propriétaire* de reconstruire l'immeuble ou la partie de l'immeuble en laquelle le preneur exerce présentement son commerce et son industrie, a été précisée dans les termes les plus étroits, pour éviter les incertitudes d'interprétation. Il va sans dire que, *seul le bailleur-propriétaire peut affirmer cette volonté*. » (Parlementaire Bescheiden, zitting 20 November 1946, Kamer);

Dat verder, onder artikel 16/3° wordt aangestipt: « Dans les cas définis par l'alinéa précédent le droit de reprise n'existe qu'en faveur du bailleur-propriétaire des locaux à l'égard desquels il l'entend exercer » (le droit de se refuser au renouvellement du bail);

Overwegende dat de verslaggever Humblot in het verslag, uitgebracht in naam van de Commissie van economische zaken en van de middenstand ter zitting van 19 November 1947 (Parlementaire Bescheiden, wetgevende zitting 1947-1948), het volgende schrijft: « Mais la propriété garde ses droits fondamentaux. Le *propriétaire* peut reprendre son bien, sans indemnité ni discussion... soit encore pour le reconstruire »;

Dat dan ook de auteurs bij de bespreking van artikel 16/1/3° van de wet van 30 April 1951 de eigenaar bedoelen (Tschoffen en Dubru, Baux commerciaux, blz. 204);

Overwegende dat daarbij nog mag worden aangestipt, dat in zijn rede tijdens de algemene bespreking de heer De Grijse zich als volgt uitdrukte: «...En, waar het de vraag tot hernieuwing van de huuroverkomst betreft, daar zal de *eigenaar* zich tegen deze vordering kunnen verzetten op grond van redenen, welke door de wet zelf worden voorgehouden, als daar zijn: ... de wil om het goed te herbouwen... » (Parlementaire Handelingen, n° 22, vergadering van 10 Jan. 1951. Algemene bespreking. Rede van de heer De Grijse, blz. 6);

Overwegende dat nu dient onderzocht te worden of de eigenaar-verhuurder, eens dat hij zijn wil het onroerend goed, waarin de handel wordt gedreven, te herbouwen heeft laten kennen, zelf de afbraak of herbouwing bekostigen moet of deze kosten aan een derde mag opleggen;

Overwegende dat de wet zich hierover niet uitdrukkelijk uitspreekt;

Dat echter uit de bedoeling van de wetgever en het stelsel der wet voldoende blijkt, dat die laatste mening dient uitgeschakeld te worden;

Overwegende dat inderdaad enerzijds het eigendomsrecht principieel dient gehandhaafd te worden, maar anderzijds ook de verrijking zonder oorzaak aanleiding moet geven tot een uitwinningvergoeding (Verslag heer Humblot — Parlementaire Verhandelingen, Kamer van Volksvertegw., 19 December 1950, n° 124, blz. 2);

Overwegende dat de heer Humblot in zijn verslag, opgemaakt namens de Commissie van economische zaken en van de middenstand, als volgt deze stelling beknopt, doch nauwkeurig ontleedt: « Le projet de loi, obéissant au courant d'idées, qui tend à restreindre l'usage du droit de propriété aux motifs socialement légitimes, a justement exonéré cet usage de toute indemnité d'éviction, chaque fois que le droit de reprise du propriétaire s'exerce dans les conditions déterminées aux quatre premiers paragraphes de l'article 16, sauf la fraude ou l'acte de concurrence illicite... »

Par contre, la protection de l'intérêt du commer-

cant, postule que l'usage du droit de propriété, non justifié par les motifs prévus à l'article 16 1°, 2°, 3°, 4°, ne puisse s'exercer que moyennant indemnité d'éviction »;

Overwegende dat hieruit blijkt dat het afbreken en herbouwen van het onroerend goed in de ogen van de wetgever maar een normaal uitoefenen is van het eigendomsrecht, dat het recht op vernieuwing van de huurder moet voorgaan, en dit geen recht geeft op uitwinningvergoeding of alleen op een geringe vergoeding (artikelen 16/3° en 25/1°), omdat de verrijking van de eigenaar minder zijn zal of onbestaande, daar de eigenaar de afbraak of herbouwing zal moeten bekostigen en de aan het goed door het werk van de huurder gegeven hogere waarde zal geslonken zijn om reden dat de duur van afbraak en heropbouwingswerken de verworven cliënteel zal afgeleid hebben;

Overwegende dan ook, dat artikel 16/1/3° door de termen te gebruiken: zijn wil (van de verhuurder-eigenaar) het onroerend goed of deel van het onroerend goed, waarin de uitgaande huurder zijn bedrijvigheid uitoefent, te herbouwen, voldoende laat blijken, dat het deze eigenaar-verhuurder is die de herbouwing aanvatten moet;

Overwegende dat hij dus alleen zal blijken de eigenaar-verhuurder te zijn, die de bouw aanvat, in zover hij zal mogen aangezien worden als de aanbesteder van het werk (le maître de l'ouvrage);

Dat dit veronderstelt dat hij de bouwmeester kiest, de plannen aanneemt, met de bouwmeester contracteert, alsook met de aannemer, en de werken bekostigt, hetgeen de memorie van toelichting laat blijken, daar waar zij zegt: « Il en sera même du refus de renouvellement fondé sur l'article 16/3° si le bailleur (-propriétaire) appuie sa décision d'un projet ou de plans de travaux, comportant une démolition des parties essentielles du gros œuvre de l'immeuble et une transformation consécutive des locaux »;

Overwegende dat de wetgever meermaals zijn wil heeft uitgedrukt om de actie te ontzenuwen van handelsmaatschappijen of gewichtige nijverheidsinrichtingen, welke, handelend onder dekmantel, de neringdoeners of kleinhandelaars zouden trachten uit te schakelen, zonder enige vergoeding;

Overwegende dat dienaangaande het volgende in het verslag van de heer Humblot (Wetgevende zitting 1947-1948, zitting 19 November 1947) kan worden aangehaald: « Les articles 17 et 19 établissent des précautions heureuses à l'action de sociétés commerciales ou d'entreprises importantes, qui achèteraient l'immeuble donné en location pour en évincer le locataire en fin de bail par l'exercice du droit de reprise »;

En in de memorie van toelichting (Wetgevende zitting 1946-1947, zitting 20 November 1946):

« ... Economiquement et socialement l'exercice de cette faculté peut mener à l'éviction de petits ou moyens commerçants ou profit d'entreprises qui disposent d'un plus gros capital et à la disparition progressive des fonds de commerce de médiocre importance. C'est l'un des aspects les plus angoissants de la persistance des classes moyennes »;

Overwegende dus dat het tegen de fundamentele strekking der wet zijn zou toe te laten, dat de verhuurder-eigenaar onder zijn mom een machtige vennootschap zou laten opkomen om de afbraak en wederopbouw van zijn handelseigendom te bekostigen, derwijze dat hij ten voordele van deze maatschappij, welke het nieuw gebouw zou mogen betrekken, de huurder-handelaar de pachtvernieuwing zonder vergoeding zou kunnen ontzeggen;

Overwegende derhalve dat, al verbiedt de wet dit

niet uitdrukkelijk, de uitlegging, volgens dewelke de huurder-eigenaar zelf afbraak en wederopbouw bekostigt moet, met de tekst van artikel 16/1/3° overeenstemt en in de lijn der fundamentele strekking van de wet ligt;

Overwegende dat geïntimeerde Leon Eygelshoven dan ook ten onrechte aan appellante het recht betwist uitleg te vragen nopens de bekostiging van afbraak en heropbouw;

Overwegende dat degene, die toepassing van artikel 16/1/3° vraagt, bewijzen moet dat hij daartoe recht heeft;

Dat geïntimeerde niet betwist dat hij het onroerend goed niet afbreken en herbouwen zal en niet handelen zal als meester van het werk;

Dat hij geen plannen voorlegt, geen bestek, noch geen enkel akkoord met het oog op afbraak en wederopbouw door hem gesloten; dat wel integendeel uit de overeenkomst van 6 Augustus 1948 blijkt dat de N.V. « Soigesti » de verplichting van het bouwen op zich nam;

Overwegende dus dat geïntimeerde Eygelshoven, toen hij de hernieuwing van de pacht weigerde, zich niet kon beroepen op artikel 16/1/3° van de wet van 30 April 1951;

Overwegende dat derhalve de vernieuwing van de pacht in de voorwaarden voorzien door de brief van appellante aan geïntimeerde Eygelshoven, dd. 18 Juli 1951, dient toegestaan te worden;

2) Betreffende tweede geïntimeerde :

Overwegende dat appellante opmerkt dat geïntimeerde, de S.A. « Soigesti », zonder recht noch titel tussenkomt in het geschil, gerezen tussen eigenaar en huurster, en dus ook niet gerechtigd was noch om opzegging van huur te doen betekenen, noch hernieuwing van huur te weigeren op grond van artikel 16/1/3° van de wet van 30 April 1951;

Overwegende dat dit middel gegrond is;

Overwegende dat appellante het litigieuze onroerend goed in huur nam bij geboekte huurovereenkomst van 25 October 1931;

Dat tweede geïntimeerde hetzelfde onroerend goed in huur verkreeg bij notariële akte van 6 Augustus 1948, aangevuld bij onderhandse akte van dezelfde dag;

Overwegende dat appellante buiten deze juridische verrichtingen stond en dus tegenover deze derde is;

Overwegende dat de huur van goederen een overeenkomst is, waardoor de ene partij zich verbindt om aan de andere partij het genot van een zaak te doen hebben gedurende bepaalde tijd en tegen een bepaalde prijs, door huurder te betalen;

Dat daardoor voor de huurder geen zakelijk recht op de zaak tot stand komt, maar wel een inschuld op de verhuurder;

Overwegende dat de verhuurder aan de huurder het rustig genot der verhuurde zaak verzekeren moet, zolang de huur duurt (art. 1719-3° B.W.);

Dat deze verplichting hem dus niet toelaat dezelfde zaak tijdens de huur in huur te geven aan een ander huurder, tenzij op termijn of onder opschortende voorwaarde;

Dat echter de tweede huurder, wiens recht aldus opgeschort wordt, geen rechten kan doen gelden tegenover de eerste huurder, die buiten de tweede verhuuring is blijven staan;

Dat de tweede huurder in geen geval hoofdhuurder zou geworden zijn tegenover de eerste huurder, die onderhuurder zou geworden zijn, daar de eerste tijdens de in loop zijnde huur op de zaak geen recht van genot

meer kon verwerven, waarover eigenaar binnen de huurtijd niet meer beschikken kon en dat reeds aan de tweede afgestaan werd;

Overwegende dat zeker, daar de verhuuring van goederen een inschuld of schuldvordering doet ontstaan, verhuurder zijn rechten tegenover huurders mocht afstaan (De Page, Droit Civ., t. III, bl. 329);

Dat echter in dit geval de overnemer alleen het bezit van de inschuld tegenover de schuldenaar verkrijgt, door de betekening aan deze laatste van de overdracht (art. 1690 B.W.);

Overwegende dat geïntimeerde « Soigesti » niet kan worden aangezien als hoofdhuurster;

Dat de overeenkomst van 6 Augustus 1948 zelf voorziet dat de huurprijs maar zou verschuldigd zijn « dès que l'immeuble sis 3, rue de Tournai, et actuellement occupé, aura été mis à la disposition de la locataire par le bailleur »;

Overwegende dat deze toekomstige en onzekere gebeurtenis geen termijn is, maar een voorwaarde, welke « in casu » opschortend is;

Overwegende dat appellante dus terecht opmerkt dat geïntimeerde « Soigesti » zonder recht noch titel is om in het geschil tussen te komen, opzegging te doen en de huurverlenging te weigeren op grond van art. 16, I, 3° van de wet van 30 April 1951 op de handels-huren;

Overwegende dat in ieder geval, zoals reeds uiteengezet, het voordeel van deze wettelijke bepaling maar mag ingeroepen worden door de eigenaar van het door hem in huur gegeven goed;

Dat geïntimeerde, S. A. Soigesti, deze voorwaarde niet vervult;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende :

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gegrond;

Vernietigt het bestreden vonnis en, doende wat de eerste Rechter had moeten doen;

Zegt voor recht dat geïntimeerde, Leon Eygelshoven, niet gerechtigd was de huurverlenging, gevraagd door appellante bij schrijven van 18 Juli 1951, te weigeren op grond van art. 16, I, 3° van de wet van 30 April 1951, daar hij niet bewijst dat hij het is, die de last van afbraak en heropbouw van het door appellante in huur gehouden goed dragen zou;

Derhalve zegt dat aan appellante huurvernieuwing toegestaan wordt van 9 jaar, te rekenen van 20 November 1952, tegen de voorwaarden door haar voorgesteld in haar schrijven van 30 April 1951;

Zegt voor recht dat geïntimeerde « S.A. Soigesti » zich zonder titel noch recht bemoeit heeft met de rechtshandelingen tussen appellante en geïntimeerde Eygelshoven; dat de door haar betekende opzegging en de door haar gedane weigering van huurverlenging op grond van art. 16, I, 3° der wet op de handelshuren totaal waardeloos is;

Verwijst ieder der geïntimeerden in de helft der kosten van eerste aanleg en van hoger beroep.

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

PARTICULIERE ARBITRAGE IN HOGER BEROEP TE ANTWERPEN

Diamantclub. — 2 October 1952.

Rechters : M.M. Kurrels, Biallosterski en G. de Jong.
Rechtskundig adviseur : Prof. Mr Nico Günzburg.
Advocaten : Mrs Marinower en Bruneel.

Hoger beroep. — Berusting in een vonnis wordt niet vermoed. — Voldoening aan het vonnis levert niet op zichzelf berusting op, vooral wanneer het betreft een bij voorraad uitvoerbaar of soortelijk vonnis.

Daar de berusting in een vonnis afstand oplevert van een belangrijk recht, wordt zij niet vermoed, maar kan slechts blijken uit een uitdrukkelijke verklaring of uit een vrijwillig verrichte handeling, waarin noodzakelijk de wil ligt opgesloten zich bij het vonnis neer te leggen.

Voldoening aan het vonnis veronderstelt op zichzelf geen berusting, vooral wanneer het vonnis uitvoerbaar is bij voorraad. Met zodanig vonnis moet worden gelijkgesteld een vonnis, waartegen hoger beroep slechts ontvankelijk is op voorwaarde, dat de partij, die hoger beroep instelt, eerst op een bepaalde plaats de bedragen deponeert, tot betaling waarvan zij veroordeeld is.

J. t/ L.

Overwegende dat het compromis van 5 September 1952 de hh. Ch. J. en A. L. de drie scheidsrechters hebben aangesteld om in hoger beroep uitspraak te doen over een geschil, waarover in eerste aanleg uitspraak werd gedaan op 25 Juni 1952 door drie scheidsrechters, aangesteld in overeenstemming met de reglementen van de Diamantclub te Antwerpen;

Overwegend dat het hoger beroep door J. werd ingesteld bij aangetekend schrijven van 4 Juli 1952 en bevestigd in een compromis van 5 September 1952; dat in dit compromis L. de ontvankelijkheid van het hoger beroep betwist, omdat J. de scheidsrechterlijke uitspraak, in eerste aanleg gewezen, reeds volledig en zonder enig voorbehoud heeft uitgevoerd, vooraleer zijn wil te kennen te geven hoger beroep aan te tekenen; dat L. in ondergeschikte orde vraagt dat de scheidsrechterlijke uitspraak van 25 Juni zou bekrachtigd worden, behalve wat de eis betreft omtrent 80.000 fr. geleend geld en fr. 9.000 voor achterstallige huur, welke door L. ter ontlasting van J. aan de N.V. Le Pélican betaald werd;

Overwegend dat de partijen, bijgestaan door M. Marinover en Mr Bruneel, beiden advocaat te Antwerpen, op 13 en 24 September verschenen zijn in de Diamantclub te Antwerpen; dat nadat de partijen en hun raadslieden gepleit hebben over de ontvankelijkheid van het hoger beroep, de drie scheidsrechters beslist hebben de exceptie van niet-ontvankelijkheid bij de grond der zaak te voegen; dat partijen en hun raadslieden, alsdan, onder voorbehoud betreffende de ontvankelijkheid van het hoger beroep, de grond der zaak hebben bepleit;

dat, na onderzoek van de nota's en besluiten der partijen alsmede van de mondelinge uiteenzettingen, de drie scheidsrechters samen hebben beraadslaagd en bij eenparigheid van stemmen het volgende hebben besloten :

I. Ontvankelijkheid van het hoger beroep :

Overwegend dat het recht van hoger beroep een der belangrijkste waarborgen is voor een degelijke rechtspraak en dus aan elke partij toekomt wanneer er geen afdoende redenen zijn om haar dit recht te ontzeggen; dat de bepalingen van de scheidsrechterlijke organisatie van de Diamantclub dan ook het recht van hoger beroep voorzien, mits dit binnen een bepaalde termijn wordt aangetekend; dat er echter tevens voorzien wordt, dat die sommen en goederen die een partij veroordeeld wordt te betalen of te overhandigen, gedeponeerd worden door de partij die hoger beroep aantekent;

Overwegend dat het hoger beroep door J. binnen de voorziene termijnen werd aangetekend, dat echter de niet-ontvankelijkheid van dit beroep door L. wordt ingeroepen, steunend op het feit, dat overigens niet betwist wordt, dat J. de uitspraak in eerste aanleg heeft uitgevoerd, alvorens hoger beroep aan te tekenen, en dus in het vonnis zou berust hebben;

Overwegend dat berusting in een vonnis afstand oplevert van een belangrijk recht en daarom niet kan worden vermoed, maar slechts kan voortspruiten hetzij uit een uitdrukkelijke verklaring hetzij uit een handeling die, vrijwillig gedaan, noodzakelijk de wil inhoudt het vonnis in eerste aanleg te aanvaarden (Verbr. 28 Febr. 1862, Pas. 1862, I, 112; Verbr. 29 Jan. 1943, Pas. 1942, I, 28);

Dat het feit van de betaling alleen geen berusting inhoudt, voornamelijk wanneer het vonnis uitvoerbaar is bij voorraad, hoger beroep slechts ontvankelijk is op voorwaarde van deponering van de bedragen waartoe de partij die beroep aantekent, veroordeeld werd; dat degene, die vrijwillig betaalt en zich voorlopig aan de uitspraak der rechters onderwerpt, daardoor geen schade kan ondergaan en niet van zijn recht van hoger beroep mag worden beroofd;

Overwegend dat in ieder geval de rechter moet nagaan of de wil om afstand te doen van het recht van hoger beroep door berusting voldoende blijkt uit de handelingen van de veroordeelde, die beroep heeft aangetekend; dat in onderhavig geval blijkt dat J. dergelijke wil zeker niet heeft gehad, vermits hij, zoals L. het in zijn Nota heeft bevestigd, op het ogenblik der betaling heeft verklaard : « U hebt met mij nog niet gedaan » en onmiddellijk na betaling, dezelfde dag bij aangetekend schrijven verklaarde in beroep te gaan; dat in deze omstandigheden, de scheidsrechters besluiten dat het hoger beroep van J. ontvankelijk is;

II. ten gronde... (zonder belang).

Vlaamse Juristen,

abonneert U
op het

“Rechtskundig Weekblad”

BIBLIOGRAPHIE

Franz WIEACKER : *Privatrechtsgeschichte der Neuzeit.* - Göttingen, Vandenhoeck und Ruprecht, 1952, 380 p.

De studie van de geschiedenis van het privaatrecht is een der voornaamste aanwinsten welke de Duitse rechtswetenschap in de laatste jaren heeft meegemaakt. De rechtsgeschiedenis wordt door de huidige juristen niet meer als een erfdeel van het eerbiedwaardige enthousiasme der historische Rechtsschool of als een uitloper van de Historische School beschouwd. Deze discipline over het wezen van het recht in de diepte der geschiedenis kan de studerende zowel als de vorsende juristen daarvoor behoeden technici of « routiniers » te worden.

Onder alle rechtshistorische studiën, welke de geschiedenis van de Europese rechtswetenschap tot op heden als studieobject nam, is de geschiedenis van het privaatrecht zonet de belangrijkste, dan toch de meest diepgaande. Zonder de kennis van de geschiedenis van de verwetenschappelijking van het rechtsleven, zoals zij zich in Duitsland onder de benaming van receptie van het Romeinse recht voltrok, kan de sociale en politieke functie van de huidige Duitse beroepsrechters niet verstaan worden. Zonder de geschiedenis van het natuurrecht en van de pandectenwetenschap kunnen zekere grondgedachten van de tegenwoordige rechtscultuur zoals het ontstaan van het systeem van ons privaatrecht, bijna alle figuren der algemene rechtstheorie — bijvoorbeeld het begrip en het probleem der verdragsvrijheid of de juridische eigendomsordening — waarlijk niet begrepen worden.

Wieackers' boek brengt ons dit alles. Het is ingedeeld in vijf delen. Het eerste schetst de grondslagen: de tijdvakken van de nieuwere geschiedenis van het privaatrecht, de oorsprong van de Europese rechtscultuur, het ontstaan van de wetenschap van het Romeinse recht, het voltooiën van de middeleeuws rechtswetenschap en de ontwikkeling van het Duitse recht aan de vooravond van de receptie. Het tweede deel, o.i. het merkwaardigste en meest oorspronkelijke, geeft een zeer synthetisch en terzelfdertijd analytisch overzicht van de receptie van de Europese rechtswetenschap in Duitsland: oorzaken van ontstaan, ontstaan van de Duitse juristenstand, de juridische literatuur in de receptietijd, het doordringen van de geleerde rechtspraak, de wetgeving in het tijdvak van de receptie, de vestiging van de Duitse wetenschap en de *usus modernus*, om dat hoofdstuk te beëindigen met een bilan der receptie.

In de volgende delen, waarin mooie schetsen over het natuurrecht en de historische school, worden de opkomst van het Duitse en Zwitserse Burgerlijk Wetboek geschilderd. Het laatste deel geeft een duidelijk beeld van de « Zusammenbruch » van het Duitse privaatrecht onder de nationaal-socialistische dictatuur. In het slotstuk schetst Wieacker de toekomstige doelstellingen van de privaatrechtswetenschap.

Een personen-, bronnen-, begrips-, instellingen- en zaakregister maken van dit werk een onmisbaar instrument voor al wie zich aan de geschiedenis van het Europese privaatrecht interesseert.

L. Th. Maes.

BALIELEVEN

HET VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN TE NIJVEL

Het slechte weder en de gevaarlijke toestand der wegen hadden niet belet dat een groot aantal confraters zich Zaterdag 1.1. naar Nijvel verplaatst hadden om deel te nemen aan de werkzaamheden van het Verbond.

De vergadering, voorgezeten door de heer Stafhouder Collignon, werd opgeluisterd door de aanwezigheid van de heer Evrard, Voorzitter van de Rechtbank; van de heer Delcorde, Procureur des Konings, en van M. Hilaire, Vrederechter.

Aan het bureel hadden plaats genomen de heren Ancot, Feye en Gobbe, onder-Voorzitters; Emmanuel Thiebault, algemeen secretaris; Felix Landrien, algemeen schatbewaarder; Janne en Ugeux, secretarissen; Marie-Rose Hennebicq, schatbewaarster.

Tussen de vele aanwezige confraters vermelden wij Mr Van Leynseele, Stafhouder van de Advocaten bij het Hof van Verbreking; de heren Stafhouders Piette, Coekelberg, Baeté; Mr Gheude, Mr Tienrien, Mr Windal, Mr Chambille, Mr Bayot, enz.

De heer Stafhouder Jacqmot heet het Verbond welkom te Nijvel en drukt het zijn gelukwensen uit in de persoon van zijn Voorzitter voor zijn initiatieven, werkzaamheden en verwezenlijkingen. Hij houdt er aan de aanwezigheid te onderlijnen van de bijzonderste magistraten van Nijvel en aan te tonen hoe gelukkig de samenwerking is tussen de Balie en de magistratuur.

De heer Stafhouder Ancot spreekt een rede uit ter nagedachtenis van de heer Stafhouder Van der Meersch, te Brugge, die gedurende zijn lange en prachtige loopbaan nooit nagelaten heeft deelachtig te zijn aan de werkzaamheden en manifestaties van het Verbond. Degenen die aanwezig waren op de onvergetelijke feestdagen te Brugge zullen zich herinneren dat de heer Stafhouder Van der Meersch er de inrichter en de bezieler van was.

De heer Stafhouder Ancot brengt in een sobere taal de grote verdiensten en de hoge hoedanigheden van Mr Van der Meersch in herinnering en wijst er op hoezeer hij het land en zijn beroep heeft vereerd.

De heer Ancot betreurt dat hij, ingevolge de laatste wilsbeschikking van de heer Stafhouder De Schepper, in de onmogelijkheid verkeert ten zijnen opzichte een herdenkingsrede uit te spreken, doch hij onderlijnt in enkele woorden de hoge beroepsdeugden van deze betreurde Stafhouder.

Het verslag van de heer Stafhouder Gobbe betreffende de Nijverheid en de Balie weerhoudt dadelijk de belangstelling van de vergadering door zijn realistische en vooruitstrevende beschouwingen. De tekst zal toegezonden worden aan de leden van het Verbond, die aldus op nuttige wijze hun tussenkomsten in de volgende vergadering zullen kunnen voorbereiden. Deze volgende vergadering zal gehouden worden op 28 Maart aanstaande, te Tongeren. Het wordt tijd dat het nodige zou gedaan worden om ons beroep te ontdoen van het keurslijf dat het omknelt en van dit beroep aan te passen aan de economische noodzakelijkheden, op gevaar af van de zaakwaarnemers, de fiduciaires en andere organismen van die aard meer en meer te zien optreden in de plaats van de Balie, zoals dit het geval is in vele andere landen.

Dit verslag vormde als het ware een inleiding tot de belangrijke mededeling van Mr Janne. Het Parlement onderzoekt op dit ogenblik het wetsvoorstel be-

treffende de uitoefening van het beroep van advocaat. Is het niet het geschikte ogenblik om bij hoogdringendheid voorstellen te formuleren, die zouden kunnen verdedigd worden door de advocaten die deel uitmaken van het Parlement. Een commissie, samengesteld uit Mrs Van Leynseele, Ooms, Van Roye, Nyssens en Janne, zal verslag uitbrengen te Tongeren. De heer Minister van Justitie zal uitgenodigd worden deze vergadering bij te wonen.

De vergadering beslist daarna een bedrag van 5.000 frank te storten in het fonds der Belgische geteisterden ingevolge de recente overstromingen en ook een gelijkaardige gift te doen aan de geteisterden van Nederland.

Na een zeer hartelijke lunch, overvloedig en van aard de moeilijkste fijnproevers te voldoen, hadden de deelnemers het voorrecht onder de leiding van de heer Georges Delcambe een bezoek te brengen aan de archeologische schatten, die onlangs werden ontdekt.

Zij konden het graf zien van de heilige Gertruda, stichtster van de Abdij van Nijvel, waarvan de overblijfselen ongeschonden zijn gebleven, niettegenstaande de beschadigingen veroorzaakt door de brand van 1940.

Zij bezochten ook de overblijfselen van de Merovingische kerk uit de 7de eeuw en van de Carolingische kerk, op dewelke de prachtige Collegiale werd gebouwd, van de zuiverste romaanse stijl, ingehuldigd in het jaar 1046 door Hendrik IV, Keizer van Duitsland.

Wat echter zeer bijzonder de aandacht trok was het ongeveer ongeschonden geraamte van Ermentrude en de geïdentificeerde overblijfselen, teruggevonden in een kinderlijk kist, van Ermintrude, kleindochter van Hugues Capet, stichter van de Capetiaanse dynastie der Koningen van Frankrijk, alsook de gebeenten van de biechtvader van de Heilige Gertruda, Saint Feuillien, en van drie van zijn gezellen, die begraven werden in hetzelfde graf. De geschiedenis vertelt dat Saint Feuillien, welke toebehoorde aan de Abdij van Fosses, afhangende van deze van Nijvel, met zijn drie gezellen vermoord werd op de terugweg.

Na het prachtige klooster, dat grenst aan de Collegiale kerk, bezocht te hebben, werden de deelnemers uitgenodigd op een allervriendelijkste receptie bij Mr en Mme Bayot.

Emmanuel Thiebauld.

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Het souper der Stagiaires van 12 Februari

Een jarenoud gebruik in de Vlaamse Conferentie, trouwe bewaarster van eerbiedwaardige gewoonten, wil dat de patroons hun stagiaires een avond vrij houden.

Dit souper der stagiaires, waar de traditionele gezoden worst wordt opgediend, besproeid met heerlijk nat — dit op kosten van de Stafhouder — kent altijd een drukke belangstelling. Ook dit maal zaten een honderdtal confraters aan de dis.

Nadat men zich aan de worst had welgedaan en terwijl getracht werd de dorst te stillen, nam de voorzitter, Mr Van Baarle, het woord om alle confraters welkom te heten en de heer Stafhouder te bedanken voor zijn vrijgevigheid. Mr Van Baarle voelde zich gelukkig de stagiaires te kunnen aankondigen dat de Raad der Orde in haar laatste vergadering het principe van de betaalde Pro Deo had aanvaard. Hij wees

op het aandeel dat de Vlaamse Conferentie gehad heeft in de besprekingen welke tot dit resultaat hebben geleid. De stagiaires werden tevens herinnerd aan de Herman De Jongh-prijskamp. De keus wordt gelaten tussen een mondelinge en schriftelijke proef. In de geschreven studie dient een onderwerp behandeld dat rechtstreeks verband houdt met de rechtswetenschap. Het onderwerp mag vrij gekozen worden, zo aan de mondelinge proef wordt deelgenomen. De verhandelingen dienen ingeleverd uiterlijk op 15 Mei. De inschrijvingen voor de mondelinge proef worden gesloten op 1 Juni.

De heer Stafhouder bracht vroegere worstenfeesten in herinnering en vertelde op luimige wijze enige anedoten aan zulke feesten verbonden.

Het worstenfeest, dat in het teken staat van de leute, is niet denkbaar zonder dat Mr Jules Franck het woord voert. Hij behandelde het onderwerp « de worst ». Men zou het moeilijk spiritueel kunnen doen dan Mr Jules Franck.

Ondertussen had Mr Wittemans zijn intrede gedaan. Een minuten lange ovatie viel hem te beurt. Het kostte de voorzitter heel wat moeite hem het woord te geven en de spreker het te voeren.

Mr Leenaerts, woordvoerder der stagiaires, deed zich eveneens opmerken door een originele improvisatie.

Het feest bereikte haar hoogtepunt met de revue, meesterlijk voorgedragen door Mrs Felix Maes en Oscar Dijk. Zij behaalden dan ook een welverdiend succes.

Allen verkeerden in vrolijke stemming toen de vergadering geheven werd.

TAALKUNDIGE KRONIEK

Dr J. Noë, S.J.: *Beknopte handleiding bij de taalzuivering*, 2e herz. uitg., Tielt, Lannoo, 1952, 8°, 52 pp.

Sinds enige jaren is er in Vlaanderen belangstelling voor het A.B.N. Hiervan getuigen de uitgaven over taalzuivering. Onder die werken wens ik een ogenblik de aandacht te vestigen op de « Beknopte handleiding bij de taalzuivering » door Dr J. Noë, S.J.

De samensteller leverde geen streng wetenschappelijke arbeid. Hij wilde voornamelijk medeijveren tot de algemene verspreiding van de beschaafde omgangstaal.

Het werkje is ingedeeld in vijf hoofdstukken: 1° *Klemtoon en uitspraak*; 2° *Het geslacht van sommige woorden* (belangrijke en noodzakelijke aanduiding); 3° *Schrijfwijze* (een lezenswaardig hoofdstuk); 4° *Taalzuivering* en 5° *Taaleigen* in betrekking met het lidwoord en het voorzetsel.

Naast de gewone termen die in elk handboek over taalzuivering voorkomen, deed het ons veel genoegen een uitbreiding aan te treffen over woorden, die door vele taalzuiveraars niet worden aangestipt, o.a.: *gracht-sloot*; *kippengaas*; *neef-kozijn*; *zicht-gezicht*. De auteur verklaarde kort en bondig talrijke zinsverwarde woorden, zoals: *Afrikaan-Afrikaner*; *barème-barema*; *bekoring-verzoeking*; *opmerken-bemerken*; *betichten-beschuldigen*; *een bezoek afleggen-brengen*; *een waarnemende, dienstdoende secretaris*; *zullen-gaan komen*; *slagen in-voor*; *waarschuwen-verwittigen*.

Dat alles keuren we goed en we wensen E. H. J. Noë geluk met zijn ijver om belangstellenden uit de dwaalwegen van de taaltuin te leiden. Hij betuigt echter op sommige plaatsen te veel inschikkelijkheid om enkele

dialectismen en germanismen burgerrecht in onze taal te verlenen. Die ongepaste en ontijdige uitbreiding van onze Nederlandse woordenschat kunnen we niet van harte toejuichen. E. H. J. Noë ziet er bijna geen bezwaar in volgende woorden te bezigen: AANNAME, INNAME, OPNAME, BEGEESTEREN, ZIJN TAAL BEZITTEN, BRIEFPAPIER, DUUR KOSTEN, MEERDERE, OP VOORHAND.

Die verzachte taalpolitie gaat regelrecht in tegen het eenvormig gebruik van het A.B.N. Is het trouwens geen bekend feit dat de tegenstanders van ons Nederlands ons uiteenlopend taalgebruik meermalen hebben becristiseerd? «Tous ces Flamands écrivent leur langue maternelle d'une façon différente...»

Onze taalgemeenschap dient zich in te spannen om een dergelijke critiek te ontzenuwen. Indien het A.B.N. op het ogenblik een aanmoedigende bijval boekt, zo moeten wij alles in het werk stellen om het veroverd terrein te behouden en de grenzen te sluiten voor alle taalmonsters.

Het schijnt ongewenst een levenskans te gunnen aan die germanismen en gallicismen. Zulks kan enkel aanleiding geven tot tegenstrijdige opvattingen op gebied van taalzuivering.

In dat geval kan binnen enkele maanden een moedertaalleraar eveneens voorstellen om het gebruik te wettigen van *bestatigen, beëindigen, op den buiten, cynieker, dees, forsig, garagist, gazet, heropbouw, heropleving, kroostrijk gezin*, enz.

Neen, dat gaat niet op... Wij dienen ons Nederlands te vrijwaren tegen een dergelijk taalbederf...

Vooraanstaande taalkundigen als Haze, Van Royen, Peeters, Moortgat, Van Daele, Van Gestel, Zimmermans keuren vele van genoemde woorden af.

Afgezien van bovenstaande aanmerkingen geven we heel gaarne toe, dat de samensteller zich geen moeite heeft ontzien om zijn stof op een bevattelijke wijze te verklaren en voor te stellen. Is dat geen grote verdienste?

Degenen, die werkelijk bezorgd zijn om een aantal van hun «taalzonden» uit te roeien, zullen heel dikwijls «Beknopte handleiding bij de taalzuivering» kunnen raadplegen, gebruiken en... waarderen.

A. Blontrock.

(1) Betreffende de woorden *aanname, inname, opname*, verscheen er in het maandblad «Neerlandia» (Augustus 1952, p. 12), een belangwekkend artikel. In onze volgende «taalkundige rubriek» zullen wij eveneens die germanismen bespreken.

TIJDSCHRIFTEN

Algemeen Fiscaal Tijdschrift. - n° 3-4.

Hubert Dejemeppe: Registratie, Hypotheek-, Grif- en Zegelrechten.

Rechtskundig Tijdschrift voor België - n° 9.

Boekbespreking. — Economie. — Mededelingen.

Arresten en Adviezen van de Raad van State - November 1952.

Rechtspraak.

Tijdschrift voor Sociaal Recht en van de Arbeids-rechten - n° 1.

Geysen R.: La distinction entre employés et ouvriers. — Rechtspraak.

— n° 2.

Trine A.: Comment faire observer les lois sociales? — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad - afl. 7.

Mr J. C. M. Leyten: Over de niet-vervolgbaarheid van vermogensdelicten. — Mr F. M. Havermans: Nieuwe pogingen tot behandeling van homoseksuelen. — Jhr Mr Th. van Sasse van Yssel, Mr J. M. I. A. Simons: Vergelijkende studie van het recht van België en Nederland. — Mr G. E. Mulder: Nog een artikel 55 W. v. St. en het Opportuniteitsbeginsel. — Mr H. R. Goudsmit: Het wetsontwerp tot reorganisatie der Voogdijraden en de vaderschapsactie. — Mr Th. Muller Massis: Nederland en de «Crime Passionnel», het geval Mad. Chevalier. — Mr A. F. Stroink: Artikel 24F; de Fiscus en de Verantwoordelijkheid van de Curator.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie - n° 4282.

Mr H. Winkel: De wettigheid van kinderen (I). — Prof. Mr L. J. Hijmans van den Bergh: Het nieuwe B. W., vraagpunt 9: Verzuim.

Journal des Tribunaux - n° 3969.

M. Th. Motte, La police féminine. — Robert Legros: Les articles 378, alinéa II, et 382, alinéa II du Code pénal sont-ils conciliables avec la loi de 1912 sur la protection de l'enfance? — Jurisprudence.

Revue Pratique du Notariat Belge - 2360° liv.

A. Le Hon: Licitatie d'un bien indivis entre majeurs et mineurs; attribution à un majeur-formes.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation - 7° cahier.

François Goré: Le fondement de la gestion d'affaires source autonome et générale d'obligations. — Maurice Patin: La mise en mouvement de l'action civile, même en cas d'infraction commise dans le service. — La suppression ou le retard dans la transmission, par un fonctionnaire, de correspondances remises à la poste. — François Luchaire: L'incompatibilité entre les fonctions de caid et le mandat de conseiller général, et le droit d'option des élus.

Revue Générale des Assurances et des Responsabilités - n° 10.

Monette, Deville et André: L'assureur a-t-il droit au remboursement du capital constitutif de la rente-accident, en cas de responsabilité d'un tiers?

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"